

Шконда Ірина Олексіївна

СОЦІОЛОГІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

**Методичні рекомендації
(електронний варіант)**

для студентів спеціальності “Фізичне виховання”

Глухів - 2016

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка

Кафедра історії, правознавства та методики навчання

СОЦІОЛОГІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Глухів – 2016

УДК 316.74:796
ББК 60.55.44

Друкується за рішенням вченої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 11 від 28.04.2016 р.).

Рецензенти:

Л. Є. Цюкало – кандидат хімічних наук, доцент, декан факультету педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

В. І. Абакумова – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Шконда І. О.

Методичні рекомендації з курсу «Соціологія фізичної культури та спорту» / О. І. Шконда. – Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2016. – 64 с.

Методичні рекомендації розкривають зміст основних питань соціології фізичної культури та спорту. Пропоноване видання зорієнтоване на студентів спеціальності «Фізична виховання».

ЗМІСТ

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОСАРІЙ

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ КУРСУ

ТЕМА 1. Соціологія фізичної культури і спорту як наукова та навчальна дисципліна.

ТЕМА 2. Категоріально-понятійний апарат соціології фізичної культури та спорту.

ТЕМА 3. Спорт як соціальний інститут.

ТЕМА 4. Інституційні взаємозв'язки спорту. Соціологія освіти, виховання, культури.

ТЕМА 5. Спорт в соціокультурній системі

ТЕМА 6. Спорт та соціалізація особистості.

ТЕМА 7. Соціальні функції та дизфункції фізичної культури та спорту.

ТЕМА 8. Соціологічні проблеми фізичної культури та спортивної діяльності.

ТЕМА 9. Методологія і організація конкретного соціологічного дослідження в сфері фізичної культури і спорту. Основні напрямки соціологічних досліджень спортивної та фізкультурно-оздоровчої діяльності.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни “Соціологія фізичної культури та спорту” є формування у студентів науково-практичного уявлення про соціальні закономірності становлення, функціонування та розвитку фізичної культури, створення можливості використання отриманих знань у професійній діяльності.

Завдання

1. Сформувати загальнотеоретичне уявлення про соціологію фізичної культури та спорту як науки.
2. Розкрити соціальний механізм функціонування і розвитку фізичної культури та спорту як соціальної системи.
3. Окреслити коло основних соціальних проблем в галузі фізичної культури та спорту і місце соціології в їх вирішенні.
4. Сформувати уявлення про процедуру і методи соціологічного дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи фундаментальної науки та її прикладне значення у фізичній культурі і спорті;
- соціальний устрій суспільства;
- особливості становлення, розвитку і завершення спортивної кар'єри;
- соціальні аспекти формування особистості спортсмена;
- соціальні аспекти розвитку олімпійського руху
- соціокультурний потенціал фізичної культури і спорту;
- рушійні сили суспільства, що обумовлюють розвиток фізичної культури і спорту.

вміти:

- складати анкету для соціологічного опитування;
- проводити соціологічне дослідження на мікро рівні (клас, школа, група, вуз);
- використовувати методики проведення соціологічного аналізу документів (якісний аналіз; кількісний аналіз);
- використовувати методи аналізу соціологічного дослідження, вміти виробляти практичні рекомендації;
- оформити звіт соціологічного дослідження.

Функції навчального предмету

Дидактична: спираючись на теорії та методологію соціологічної науки, сформувати у студентів глибоке та повне уявлення про соціальну сутність спорту, його виникнення, розвиток та функціонування, ознайомити студентів з науковими принципами соціології фізичної культури та спорту, з

закономірностями дисципліни. Допомогти засвоїти студентам наукову термінологію, методологічні основ науки. Надати систематизованих наукових знань з дисципліни, розкрити сучасний стан та перспективи розвитку наукової галузі, сконцентрувати увагу на найбільш складних і вузлових питаннях. Сформувати наукову базу для розуміння та аналізу студентами спорту як соціального явища.

Виховна: формування у студентів позитивного ставлення до спорту та фізичної культури, залучення до фізкультурної та спортивної діяльності, формування та підтримка здорового способу життя, формування соціально-корисних якостей за допомогою отриманих знань, регулювання поведінки, передача студентській молоді соціального досвіду минулих поколінь, розвиток у студентів зацікавленості до аналізу соціальних процесів, формування пізнавальних мотивів, забезпечення можливості студентам проявляти особистісні якості, здійснювати самостійну дослідницьку діяльність, гармонійно розвивати пізнавальні здібності.

Розвивальна: розвиток критичного мислення, аналітичних здібностей, формування вмінь будувати аналогії, аналізувати та систематизувати отриманні знання, ставити та вирішувати проблеми; збагачення й ускладнення словарно - термінологічного запасу студентів.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі спеціальності

Вибіркова навчальна дисципліна "Соціологія фізичної культури і спорту" є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст". Вивченню дисципліни передують засвоєння студентами знань з таких дисциплін, як соціологія, теорія фізичної культури, теорія спорту, психологія спорту, соціальна психологія.

ГЛОСАРІЙ

Аналіз документів, анкетування, анкетування пресове, анкетування роздавальне, валеологічне виховання, зовнішній аналіз документів, внутрішній аналіз документів, здоровий спосіб життя, інституціоналізація, інтерв'ю вільне, інтерв'ю сфокусоване, інтерв'ю формалізоване (стандартизоване), дослідження аналітичне, дослідження описове, дослідження розвідувальне (пілотажне), культура, особистість, масовий спорт, метод соціологічного дослідження, методика соціологічного дослідження, методологія, спостереження в соціології, спосіб життя, освіта, суспільство, суспільне, об'єкт КСІ, опитування, олімпійський спорт, олімпійська культура, програма КСІ, професійний спорт, процедура соціологічного дослідження, система фізичного і спортивного виховання, соціальне, соціальний інститут, соціологія прикладна, спорт, спортивна кар'єра, спортивна культура, соціологічне дослідження, стиль життя, техніка соціологічного дослідження, фізична культура, фізкультурне виховання, цінність, ціннісні орієнтації особистості.

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ КУРСУ

Тема 1. Соціологія фізичної культури і спорту як наукова та навчальна дисципліна.

Соціологія фізичної культури та спорту – складова частина соціологічної науки. Історія виникнення та взаємозв'язок з іншими науками. Предмет, структура і категорії соціології фізичної культури та спорту. Функції соціології фізичної культури та спорту. Науковий статус соціології спорту, її напрямки. Основні напрямки розвитку та сучасний стан соціології.

План семінарського заняття

Соціологія фізичної культури і спорту як наукова та навчальна дисципліна.

1. Місце соціології фізичної культури та спорту в системі наук про фізичну культуру та спорт. Взаємозв'язки з іншими науками та галузями знань: теорією фізичної культури, теорією спорту, психологією спорту та ін..
2. Місце соціології фізичної культури та спорту в структурі соціологічного знання.
3. Історія виникнення та розвитку соціології фізичної культури та спорту.
4. Предмет, структура і функції соціології фізичної культури та спорту.
5. Основні напрямки розвитку та сучасний стан соціології.

Контрольні питання

1. В чому сутність соціологічного підходу до осмислення феномену спорту?
2. В чому полягає теоретичне значення соціологічного пізнання спорту?
3. Яка практична значущість соціології спорту? Як і де застосовуються результати соціологічних досліджень сфери спорту?
4. Як відбувався розвиток соціології фізичної культури та спорту? Коли соціологія спорту набула статусу сформованого наукового напрямку?
5. Обґрунтуйте статус соціології спорту в структурі соціологічного знання?

Практичні та тестові питання

1. Чи згодні Ви з наступними висловлюваннями?
 - 1) Перші спроби соціологічного осмислення спорту були здійснені в кінці XIX ст. М.Вебером, Г.Спенсером, Ф.Знанецьким;
 - 2) Предметом соціології є взаємодії між людьми, що входять до складу суспільства, а також закономірності, виникаючі в ході цих взаємодій;
 - 3) Прикладне значення соціологічних досліджень спорту обумовлено необхідністю прийняття адекватних управлінських рішень в даній сфері;

Завдання для індивідуальної роботи

- Порівняти соціологію фізкультури та спорту як науку та навчальну дисципліну;

Теми рефератів

1. Соціологія спорту як наука.
2. Історичне коріння конкретних соціологічних досліджень.
3. Спорт як феномен індустріального суспільства.
4. Основні тенденції розвитку спорту в постіндустріальному суспільстві.
5. Соціокультурні характеристики спорту в роботах Н.Н. Візитєя.

Література

Основна

1. Визитєй Н. Н. Курс лекцій по соціології спорту: учеб. пособие / Н. Н. Визитєй. – М.: Физическая культура, 2006. – 328 с.
2. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта: учеб. пособие / Л. И. Лубышева. – М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 240 с.
3. Лубышева Л. И. 10 лекций по социологии физической культуры и спорта (курс лекций) / Л. И. Лубышева. – М., 2000.
4. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М.: Флинта. Наука, 2004.
5. Хрестоматия по социологии физической культуры и спорта / [сост.: В.И. Столяров, Н.Н. Чесноков, Е.В. Стопникова]. - М: Физическая культура, 2005. - Ч.1.

Додаткова

1. Батюк А. М. Соціологія спорту як окремий напрям соціологічного знання / А. М. Батюк // Соціальні технології. – 2011. – № 50. – С. 341 – 347.
2. Бурдьє Пьер Программа для социологии спорта / П. Бурдьє // Бурдьє П. Начала. Choses dites: Пер. с фр./Pierre Bourdieu. Choses dites. Paris, Minuit, 1987. Перевод Шматко Н.А. — М.: Socio-Logos, 1994. — 288 с.
3. Ласкене, С. Возможности анализа спорта как социального феномена / С. Ласкене, В. Чингене // СОЦИС. – 2007. – № 11. – С. 117-125.
4. Лукашук В. І. Основні етапи розвитку соціології спорту / В. І. Лукашук // СОЦІОПРОСТІР: міждисциплінарний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. – 2011. – №1(2)
5. Лэш К. Вырождение спорта / К. Лэш // Логос. – 2006. – №3 (54)
6. Философия и социология спорта в XXI веке ["Круглый стол" журнала "Теория и практика физической культуры" совместно с кафедрой философии и социологии РГАФК (29 марта 2000 г.)] // Теория и практика физической культуры. – 2000. – №6. – С. 46-55.
7. Элиас Н. Генезис спорта как социологическая проблема / Н. Элиас // Логос. – 2006. – №3 (54)

Тема 2. Категоріально-понятійний апарат соціології фізичної культури та спорту.

Основні соціальні категорії в фізкультурно-спортивній діяльності. Основні поняття курсу: «спорт» та «фізична культура», їх співвідношення і зміст на сучасному етапі розвитку суспільства та спорту. Етимологія слова «спорт» та його сучасне значення. Співвідношення понять та явищ «фізична культура», «фізкультурна діяльність», «фізкультурна активність». Рівні соціологічного аналізу. Роль теоретичних парадигм соціології в розумінні феномену спорту. Аналіз спорту на основі рівнів соціального аналізу Дж. Рітцера. Об'єктивний та суб'єктивний, макро- та мікро виміри спорту.

План семінарського заняття

Категоріально-понятійний апарат соціології фізичної культури та спорту.

1. Основні соціальні категорії в фізкультурно-спортивній діяльності.
2. Співвідношення та зміст понять «спорт», «фізична культура».
3. Етимологія поняття «спорт». Його сучасне розуміння.
4. Роль соціологічної теорії в розумінні феномену спорту.
5. Об'єктивний та суб'єктивний, макро- та мікрорівні спорту.

Контрольні питання

1. Розкрийте основні підходи до визначення понять «спорт» та «фізична культура».
2. Чи відрізняється сучасне розуміння спорту від минулого? Чому поняття «спорт» змінює своє значення?

Практичні та тестові питання

1. Оберіть категорії, які характеризують об'єкт та предмет соціології, а також ті, які не мають до них безпосереднього відношення:

1) статус; 2) сім'я; 3) мікрогрупа; 4) студенти ВНЗ; 5) соціальні процеси; 6) роль; 7) групова взаємодія; 8) суспільство; 9) спортсмен; 10) мітинг; 11) освіта; 12) права; 13) соціальна поведінка; 14) соціальна структура; 15) емоції; 16) влада; 17) трудовий колектив; 18) спорт; 19) соціальна стратифікація; 20) самооцінка;

Об'єкт соціологічного пізнання	Предмет соціологічного пізнання	Поняття, що не стосуються об'єктної та предметної області соціології

2. Чи згодні Ви з наступними висловлюваннями?

- 1) Спорт на макрорівні - це символічна інтеракція, що регулюється встановленими правилами;
- 2) Спорт на макрорівні представляє собою складну драму, що розвивається в ході безпосереднього спілкування людей;

3. Нижче наведені формулювання поняття «спорт», створені різними авторами. Вам необхідно:

- виявити їх загальні риси та особливості;
- визначити яке з понять є найбільш «соціологічним»;
- обрати те з них, яке на Вашу думку, дозволяє найбільш чітко прояснити сутність спорту;

- аргументувати свої відповіді;

а) «Спорт – соціальний інститут виховання, що має характер ігрової фізичної діяльності, пов'язаної з зіставленням рівні розвитку фізичних та духовних здібностей.»

б) «Спорт характеризується наступними основними рисами: 1) прагненням до досягнення максимально можливих практичних результатів в окремих видах фізичних вправ; 2) наявністю змагання; 3) суспільним визнанням результатів, продемонстрованих у змаганнях.»

в) «Спорт – ігрова діяльність, спрямована на розкриття рухових можливостей людини в умовах суперництва.»

г) «Спорт – будь-яка формалізована гра, що вимагає демонстрації фізичної сили.»

д) «Спорт слід розглядати як спеціалізоване фізичне виховання, спрямоване на оволодіння майстерністю в окремих видах рухової активності.»

е) «Під спортом розуміється будь-яка фізична діяльність, що має характер гри та передбачає боротьбу людини з самим собою, з іншими людьми чи силами природи.»

е) «Спорт – це змагальна діяльність, підготовка до неї, а також специфічні відносини, норми та досягнення, пов'язані з цією діяльністю.»

ж) «Спорт – соціальна діяльність, спрямована на вдосконалення та співставлення психофізичних та інтелектуальних здібностей індивідів, обмежена рамками встановлених правил.»

з) «Сутність спорту складає індивідуальні чи групові дії, зазвичай фізичні, які передбачають міжособистісні чи між групові змагання, змагання з природою (наприклад, полювання) чи в цілому тренування фізичної майстерності. В сучасних суспільствах роль спорту – включаючи глядачів та трансляцію по телебаченню – досить суттєва.»

Завдання для індивідуальної роботи

- Скласти словник основних категорій на поняття з соціології ФК та спорту. Класифікувати їх.

Теми рефератів

1. Взаємозв'язок спорту та культури.
2. Проблема Фейр Плей в спорті.
3. Спорт як феномен культури.
4. Спорт як сфера антагонізмів

Література

Основна

1. Визитей, Н.Н. Курс лекций по социологии спорта: учеб. пособие / Н.Н. Визитей. – М: Физическая культура, 2006. – 328с.
2. Лубышева, Л.И. Социология физической культуры и спорта: учебное пособие / Л. И. Лубышева. – М: Изд. центр «Академия», 2004.
3. Столяров, В.И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М: Флинта. Наука, 2004.
4. Термінологія спорту: толковий словар спортивних термінів [около 9500 термінів] / [Сост. Ф.П. Суслов, Д.А. Тышлер]. – М: СпортАкадем-Пресс, 2001.
5. Хрестоматія по социологии физической культуры и спорта / [сост.: В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова. – М: Физическая культура, 2005. – Ч.1.

Додаткова

1. Комаров М. С. Введение в социологию / М. С. Комаров. – М: Наука, 1994.
2. Батюк А. М. Структурування спорту та фізичної культури в контексті соціологічного аналізу / А. М. Батюк // Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах «Грані». – 2012. – №2 (82). – С. 106-110.

Тема 3. Спорт як соціальний інститут.

Поняття «інститут». Умови утворення соціальних інститутів. Процес інституціоналізації та розвиток інститутів. Індивідуальні ролі в інституційній поведінці. Інституційні ознаки, функції та особливості соціальних інститутів. Інституційний підхід до аналізу спорту, його підсистем. Внутрішня структура інституту спорту: масовий спорт та фітнес, спорт вищих досягнень та олімпійський спорт, професійно-комерційний спорт. Адаптивний спорт та проблема інвалідації населення. Соціально-демографічні характеристики суб'єктів масового спорту. Великий спорт, його різновиди та соціально-економічні характеристики.

План семінарського заняття

Спорт як соціальний інститут.

1. Поняття «соціальний інститут» в соціології;
2. Інституційний підхід до аналізу спорту, його підсистем;
3. Внутрішня структура інституту спорту:
 - масовий спорт і фітнес;
 - спорт вищих досягнень та олімпійський спорт;
 - професійно-комерційний спорт;
4. Соціологічні дані про заняття масовим спортом в Україні. Соціально-демографічні характеристики суб'єктів масового спорту.
5. Адаптивний спорт та проблема інвалідації населення.

Контрольні питання

1. Які соціально-економічні фактори здійснили вирішальний вплив на інституціалізацію спорту?
2. Які зміни відбулися з інститутом спорту після занепаду Древньогрецької цивілізації?
3. Яке значення вкладають соціологи в поняття «соціальний інститут»? Назвіть його ознаки.
4. Які основні ознаки інституційного аналізу спорту?

Практичні та тестові завдання

1. Всі соціальні інститути хоча і мають різні цілі, але володіють спільними шляхами та методами дії (інституційними ознаками). До них відносяться:
 - Система статусів та ролей;
 - Втілення суспільних цінностей;
 - Виконання суспільних процедур;
 - Звичай та традиції;
 - Кодекс усний та письмовий;
 - Засоби та заклади для досягнення цілей;
 - Система санкцій;
 - Символічні культурні ознаки;
 - Утилітарні культурні риси;
 - Суспільні потреби, що задовольняються інститутом;Спираючись на ці ознаки, дайте характеристику спорту як інституту.

Завдання для індивідуальної роботи

- Назвати ознаки соціальних інститутів. Навести їх класифікацію.
- Обґрунтувати позицію з якої спорт розуміється як соціальний інститут;

Теми рефератів

1. Спорт та соціокультурна еволюція.
2. Спорт як соціальний інститут.
3. Масовий спорт як глобальний соціальний феномен.
4. Соціальна цінність фізичної культури та спорту.
5. Соціальні проблеми великого спорту.

Література

Основна

1. Визитей, Н.Н. Курс лекцій по социологии спорта: учеб. пособие / Н. Н. Визитей. – М: Физическая культура, 2006. – 328с.
2. Егоров А. Г. Фэйр Плэй в современном спорте: учеб. пособие / А. Г. Егоров, М. А. Захаров. – Смоленск, 2006.
3. Жолдак В. И. Социология менеджмента физической культуры и спорта / В. И. Жолдак, С. Г. Сейранов. – М: Советский спорт, 2003.

4. Лубышева, Л. И. Социология физической культуры и спорта: учебное пособие / Л. И. Лубышева. – М: Изд. центр «Академия», 2004.
5. Лубышева Л. И. 10 лекций по социологии физической культуры и спорта (курс лекций). – М: 2000.
6. Столяров, В.И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М: Флинта. Наука, 2004.
7. Хрестоматия по социологии физической культуры и спорта / [сост.: В.И. Столяров, Н.Н. Чесноков, Е.В. Стопникова]. – М: Физическая культура, 2005. – Ч.1.

Додаткова

1. Бальсевич В. К. Олимпийский спорт и физическое воспитание: взаимодействие и диссоциации // Теория и практика физической культуры. – 1996. – № 10.
2. Бальсевич В. К. Физическая культура: молодежь и современность / В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1995. – № 4.
3. Бальсевич В. К. Спортивно ориентированное физическое воспитание: образовательный и социальный аспекты / В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 19-22.
4. Батюк А. М. Структурування спорту та фізичної культури в контексті соціологічного аналізу / А. М. Батюк // Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах «Грані». – 2012. – №2 (82). – С. 106-110.
5. Лубышева Л. И. Современный ценностный потенциал физической культуры и спорта и пути его освоения обществом и личностью / Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 6.
6. Прозуменщиков М. За партийными кулисами великой спортивной державы / М. Прозуменщиков // Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 95-102.

Тема 4. Інституційні взаємозв'язки спорту. Соціологія освіти, виховання, культури.

Зовнішня структура інституту спорту. Взаємозв'язок спорту з інститутами освіти, культури, виховання, інститутом охорони здоров'я.

Соціологія освіти як область соціологічної науки. Предмет соціології освіти. Освіта як соціальний інститут. Економічна, соціальна і культурна функції освіти. Основні соціальні проблеми освіти: рівень освіти і виховання, якість підготовки спеціалістів, стан матеріально-технічної бази освіти та ін.

Соціологія виховання як спеціальна соціологічна теорія. Основні види виховання.

Соціологія культури як спеціальна соціологічна теорія, що вивчає функціонування культури, культурну діяльність. Поняття «культура». Підходи до дослідження культури. Функції та проблеми соціології культури.

Спорт та ЗМІ: взаємовплив та тенденції розвитку в ХХ ст. Роль держави в розвитку спорту. Спорт та політика. Спорт як елемент економічної системи. Масовий спорт як сфера послуг в умовах ринку.

План семінарського заняття

Інституційні взаємозв'язки спорту. Соціологія освіти, виховання, культури.

1. Зовнішня структура інституту спорту.
2. Взаємозв'язок спорту з інститутами освіти та охорони здоров'я.
3. Спорт та ЗМІ: взаємовплив та тенденції розвитку в ХХ ст. Роль ЗМІ в розвитку видовищних видів спорту.
4. Участь держави в розвитку спорту. Спорт та політика.
5. Спорт як елемент економічної системи. Джерела фінансування спорту

Контрольні питання

1. Який існує взаємозв'язок інституту спорту з економічними інститутами? Які джерела доходів та напрямки спонсорства існують в сучасному спорті?
2. Чим зумовлений процес інтеграції інституту спорту з системою охорони здоров'я?
3. В чому полягає сутність адаптивного спорту? З яким соціальним інститутом можна порівнювати адаптивний спорт з точки зору функцій, які він виконує?
4. Визначте основні напрямки діяльності параолімпійського та спеціального олімпійського руху.
5. Чим зумовлена необхідність взаємодії спорту з освітніми та науковими інститутами? Які форми цієї взаємодії?
6. Чому розвиток спорту в ХХ – початку ХХІ ст. було тісно пов'язано з функціонуванням інституту ЗМІ?
7. Дайте характеристику ролі конкретних ЗМІ у висвітленні спортивних подій з точки зору їх ефективності.

Завдання для індивідуальної роботи

- Розробити схему (таблицю) міжінституційних зв'язків спорту.

Теми рефератів

1. Соціальні функції та дизфункції міжнародного спорту.
2. Допінг в спорті як соціальна проблема.
3. Олімпійський рух як глобальний соціальний феномен.
4. Взаємозв'язок спорту та політики.

Література

Основна

1. Визитей, Н.Н. Курс лекцій по социологии спорта: учеб. пособие / Н. Н. Визитей. – М: Физическая культура, 2006. – 328с.
2. Жолдак В. И. Социология менеджмента физической культуры и спорта / В. И. Жолдак, С. Г. Сейранов. – М: Советский спорт, 2003.
3. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта: учебное пособие / Л. И. Лубышева. – М: Изд. центр «Академия», 2004.

4. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М: Флинта: Наука, 2004.
5. Супиков, В. Н. Социальные проблемы спорта: курс лекций. / В. Н. Супиков. – Смоленск – Пенза, 2006.
6. Хрестоматия по социологии физической культуры и спорта / [сост.: В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова]. – М: Физическая культура, 2005. – Ч.1.
7. Хрестоматия по социологии физической культуры и спорта / [сост.: В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова. М: Физическая культура, 2005. – Ч.2.

Додаткова

1. Батюк А. М. Структурування спорту та фізичної культури в контексті соціологічного аналізу / А. М. Батюк // Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах «Грані». – 2012. – №2 (82). – С. 106-110.

Тема 5. Спорт в соціокультурній системі

Сутність поняття «суспільство», «культура», «соціокультурна система», «еволюція». Взаємозв'язок цих явищ зі спортом. Класичні теорії прогресу та еволюції суспільства.

Етапи соціокультурної еволюції спорту. Фізичні вправи та змагання в суспільстві мисливців та збирачів, в землеробських та скотарських суспільствах. Фізичні вправи та змагання в аграрних суспільствах, виникнення спорту. Соціальна організація суперництва в Древній Греції. Занепад спорту та розповсюдження християнства. Відродження спорту в індустріальному суспільстві. Соціальні передумови інституціоналізації спорту в Англії та Європі в ХІХ ст. Етика протестантизму як соціокультурна основа спорту та суперництва в ХІХ ст. Основні тенденції розвитку спорту в постіндустріальній цивілізації. Поняття глобалізації. Міжнародний спорт як глобальний соціальний феномен. Сучасні напрямки розвитку спортивно-оздоровчої індустрії. Місце спорту в системі загально - культурних цінностей. Культурно-нормативна структура спорту. Норми спортивної конкуренції. Принцип «Фейр-плей». Естетичний зміст спорту. Спорт та мистецтво, проблема інтеграції спорту та мистецтва. Моральний потенціал спорту.

План семінарського заняття

Спорт в соціокультурній системі

1. Поняття «суспільство», «культура», «соціокультурна система», «еволюція» в соціології. Їх взаємозв'язок зі спортом.
2. Етапи соціокультурної еволюції спорту.
 - Фізичні вправи та змагання в суспільстві мисливців та збирачів, в землеробських та скотарських суспільствах;
 - Фізичні вправи та змагання в аграрних суспільствах;
 - Виникнення спорту. Соціальна організація суперництва в Древній Греції.
 - Занепад спорту та розповсюдження християнства.

- Відродження спорту в індустріальному суспільстві.
- Соціальні передумови інституціалізації спорту в Європі XIX – XX ст.
- Основні тенденції розвитку спорту в постіндустріальній цивілізації.

Поняття глобалізації.

3. Спорт як елемент загальнолюдської культури. Місце спорту в системі загальнокультурних цінностей.

Контрольні питання

1. Як співвідносяться між собою такі поняття, як «суспільство», «населення» та «держава»?
2. Дайте характеристику поняттю «культура». Чому дане поняття є одним з ключових в соціологічній науці?
3. Який вплив має технологічний прогрес на еволюцію суспільства, фізичних вправ та змагань?
4. Чим була зумовлена потреба в фізичних вправах та змаганнях в примітивних суспільствах?
5. Як взаємопов'язані спорт та спорт та соціальна нерівність аграрних та індустріальних суспільствах?
6. Назвіть основні тенденції розвитку спорту в постіндустріальному суспільстві? Які з них, на Вашу думку, носять функціональний, а які дизфункціональний характер?
7. Проілюструйте на конкретних прикладах вплив спорту та суспільство та культуру, а також їх зворотній вплив на спорт.
8. Чому соціологи називають спорт моделлю цивілізації, культури та суспільства?
9. Який вплив здійснюють культурні норми на функціонування суспільства та спорту як одного з його інститутів?
10. Дайте характеристику культурно-нормативній структурі спорту. Які норми мають найбільшу ступінь примушення на поведінку спортсмена, а які основані більшою мірою на його моральному виборі?
11. Яке значення принципів Фейр Плей для сучасного спорту? Чи може спорт існувати без цих принципів?
12. Чому тілесність людини є соціокультурною цінністю і як це пов'язане зі спортом?
13. Що таке субкультура? Які риси спорту можна віднести до субкультури?
14. Що таке контркультура? Чому спортивна субкультура часто набуває контркультурних рис?

Практичні та тестові питання

1. Користуючись навчальною літературою дайте визначення наступних ключових понять:
суспільство, культура, глобалізація, традиція, новація, особистість, гра, норми, цінності, цивілізація;
2. З наведених термінів, що відносяться до різних сфер життєдіяльності суспільства, оберіть лише ті, що так чи інакше стосуються сфери

культури. Аргументуйте свій вибір.

держава, автомобіль, вода, гра, міфи, розмова, закони, патріотизм, дерево, виховання.

3. Чи згодні Ви з наступними твердженнями:

- 1) Соціологія спорту є підсистемою соціології культури;
- 2) Суспільства з примітивною технологією підтримують великі маси людей, життя яких відрізняється великим різноманіттям;
- 3) Спорт виник вже в примітивних суспільствах, бо він стимулював розвиток навичок боротьби за існування;
- 4) Сучасний спорт – це мікрокосм сучасного суспільства;
- 5) Змагання хоча і важлива, але не єдина характеристика спорту. Існує спорт і без змагання;
- 6) Принципи Фейр Плей об'єднують норми загальнолюдської моралі з нормами спорту;

Завдання для індивідуальної роботи

- Обґрунтувати позицію з якої спорт розуміється як культурний феномен;

Теми рефератів

1. Масовий спорт в сучасній Україні.
2. Фейр Плей в системі олімпійської освіти.
3. Держава і спорт.
4. Проблеми розвитку спорту. Державна політика

Література

Основна

1. Лубышева, Л. И. Социология физической культуры и спорта: учебное пособие / Л. И. Лубышева. – М: Изд. центр «Академия», 2004.
2. Столяров, В. И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М: Флинта. Наука, 2004.

Додаткова

1. Алкемайер Т. Социология спорта. Телесные практики субъективации и самоинсценировки / Томас Алкемайер / ЛОГОС. – 2006. – № 3 (54). С. 141-146.
2. Гумберт Х. У. Форма насилия. Похвальное слово красоте спорта // Х. У. Гумберт // Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 82-87
3. Ленк Х. Этика спорта как культура честной игры / Х. Ленк// Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 88-94.
4. Пономарев Н. И. Социальные функции физической культуры и спорта. – М: ФиС, 1974.
5. Спорт, духовные ценности, культура. Обобщающий анализ проблемы (итоги и перспективы): Сб./ [Сост. и ред. В. В. Кузин, В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков]. – М: гуманитарный Центр «Спарт» РГПФК, 1997.

Тема 6. Спорт та соціалізація особистості.

Визначення понять «особистість», «соціалізація». Особистість як сукупність соціальних та біологічних якостей, вплив спорту на кожну з них. Заняття спортом в системі ціннісних орієнтацій молоді. Вольові здібності спортсмена. Дитячий спорт. Рання соціальна зрілість та інші особливості положення людини в спорті. Проблемний характер соціалізації в спорті. Вплив суперництва на формування особистості. Спортивна кар'єра, її кризи. Основні протиріччя, що зумовлюють кризи спортивної кар'єри. Особливості становлення у спорті жінок і чоловіків. Соціальна адаптація спортсменів та спортсменок після завершення спортивної кар'єри.

Спорт та соціалізація особистості.

1. Визначення поняття «особистість», «соціалізація».
2. Особистість як сукупність соціальних та біологічних якостей, вплив спорту на них.
3. Спорт в системі ціннісних орієнтацій молоді.
4. Дитячий спорт. Рання соціальна зрілість. Проблемний характер соціалізації в спорті.
5. Спортивна кар'єра та етапи соціалізації. Кризи спортивної кар'єри.
6. Соціальна адаптація спортсменів після завершення спортивної кар'єри.

Контрольні питання

1. Як розуміється особистість в соціології? Чим відрізняється поняття «особистість» від таких понять як «людина», «індивід» та «індивідуальність»?
2. Що таке соціалізація? Дайте характеристику спорту як агенту соціалізації?
3. Які проблеми розглядаються соціологією в процесі дослідження соціалізації у сфері спорту?
4. В чому сутність амбівалентного впливу спорту на особистість спортсмена?
5. На думку деяких учених суперництво негативно впливає на соціалізацію підростаючого покоління. Як Ви думаєте, чим викликана така думка?
6. «Спорт гуманний настільки, наскільки він діалогічний». Як ви розумієте цей вислів?
7. Як розуміється девіація в соціології? Які форми прояву девіантної поведінки в сфері спорту Ви можете назвати?
8. Чим пояснюються труднощі, пов'язані з реалізацією принципів Фейр Плей в спортивній субкультурі?
9. Як Ви вважаєте чи є агресія та насилля соціальними пороками спорту, чи їх слід розглядати якості необхідних елементів спортивної інтеракції?

10. Що таке допінг? В яких основних аспектах слід розглядати проблему допінгу в спорті?
11. В чому сутність соціальної відповідальності спортсмена? Як вона пов'язана з проблемою допінгу?
12. Що таке спортивна кар'єра? Дайте характеристику спортивній кар'єрі як сфері соціалізації?
13. Запропонуйте найбільш ефективні заходи, які повинні вжити соціальні структури для успішної адаптації спортсменів після завершення спортивної кар'єри.
14. Проаналізуйте результати соціологічних досліджень, присвячених вивченню причин низької фізкультурної активності населення у вільний час. Які їх основні висновки?
15. Яка буденна думка щодо причин фізкультурної пасивності населення?

Практичні та тестові завдання

1. На основі учбової літератури визначте, до яких понять відносяться наступні визначення:

1... - поведінка, що характеризується відхиленням від норми, що розглядається частиною членів суспільства як варте осуду на неприпустиме.

2... - перетворення зовнішніх норм у внутрішні правила поведінки.

3... - субкультура (норми, цінності, спосіб життя), яка знаходиться у протиріччі з нормами та правилами більшої частини суспільства.

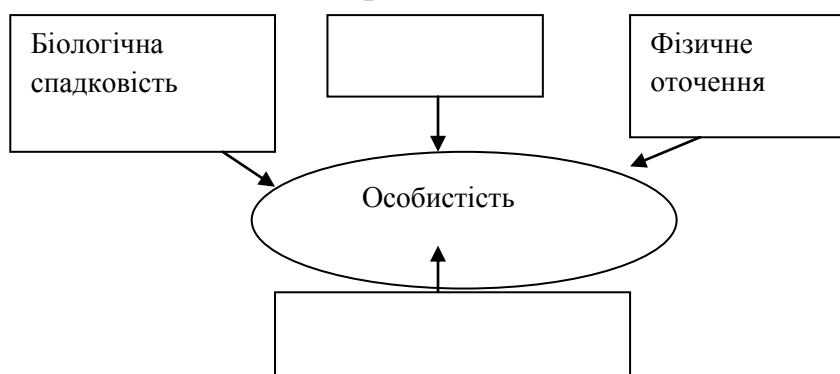
4... - система уявлень, що складає певний шаблон поведінки, який поділяють члени соціальної групи і який є необхідним для здійснення спільних узгоджених дій.

5... - реальна чи умовна соціальна спільність, з якою індивід співвідносить себе як з еталоном і на норми, погляди, цінності, оцінки якої він орієнтується в своїй поведінці та самооцінці.

6... - цілісність соціальних властивостей людини, продукт суспільного розвитку та включення індивіда в систему соціальних відношень через активну діяльність та спілкування.

7... - процес соціальної взаємодії, через який люди набувають знання, думки, погляди і формують моделі поведінки, необхідні для успішної участі в житті суспільна.

2. В представленій нижче схемі, що відображає фактори, які впливають на формування людської особистості, деякі фактори опущені. Ваша задача – заповнити пробіли в даній схемі.

Завдання для індивідуальної роботи

- Скласти схему таблицю, що відображає особливості соціалізації в спорті;

Теми рефератів

1. Проблема соціалізації в спорті.
2. Соціальні пороки спорту: агресія та насилля.
3. Ігрове начало в спорті (за Й. Хейзінга).
4. Спорт як засіб соціалізації.
5. Спорт та ЗМІ.
6. Проблема особистості в спорті.

Література

Основна

1. Егоров А. Г. Фэйр Плэй в современном спорте: учеб. пособие / А. Г. Егоров, М. А. Захаров. – Смоленск, 2006.
2. Столяров, В.И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. - М.: Флинта: Наука, 2004.
3. Термінологія спорту: толковий словар спортивних термінів (около 9500 термінів) / [Сост. Ф. П. Сулов, Д. А. Тышлер]. – М: СпортАкадем-Пресс, 2001.

Додаткова

1. Апциаури Л. Ш. Спорт как социальное явление и фактор социализации личности / Л. Ш. Апциаури // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №1. – С. 12-14.
2. Бальсевич В. К. Олимпийский спорт и физическое воспитание: взаимодействие и диссоциации / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 1996. – № 10.
3. Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон. – М., 1967.
4. Лубышева Л. И. Современный ценностный потенциал физической культуры и спорта и пути его освоения обществом и личностью / Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 6.
5. Паначев В. Д. Спорт и личность: проблемы социального управления: [о необходимости изменений форм физического воспитания и образования в вузе] / В. Д. Паначев // СОЦИС. – 2005. – № 11. – С. 82-86.
6. Паначев, В. Д. Спорт и личность: опыт социологического анализа: [влияние спорта на социализацию личности] / В. Д. Паначев // СОЦИС. - 2007. – №11. – С. 125-128.
7. Панков В. А. Физическая культура и спорт в здоровом образе жизни женщин / В. А. Панков. – 2000. – №6. – С. 20-22

Тема 7. Соціальні функції та дизфункції фізичної культури та спорту.
Поняття «функція», «дизфункція» в соціології. Соціальні функції фізичної культури та спорту. Специфічні функції спорту. Фізична культура та спорт в образі життя суспільства та стиль життя людини.

План семінарського заняття

Соціальні функції та дизфункції фізичної культури та спорту.

1. Поняття «функції» та «дизфункції» в соціології.
2. Універсальні функції спорту.
3. Специфічні функції масового спорту, спорту вищих досягнень, професійно-комерційного спорту.
4. Дизфункціональні прояви в спорті. Спорт та міжнародні конфлікти.
5. Проблеми дотримання принципів Фейр Плей в сучасному спорті. Застосування допінгу, система довірних перемог у спорті.

Контрольні питання

1. Які соціальні цінності втілює в собі сучасний спорт.
2. В чому проявляється наявність полярних цінностей у спорті? Наведіть приклади.
3. Існує думка, що великий спорт втратив ігрове начало та перетворився в сферу «серйозної» професійної діяльності. Чи погоджуєтеся Ви з цим?
4. Що таке «функція» в соціології? Проілюструйте значення функції та прикладі спорту?
5. Як взаємопов'язані мотиви, що спонукають практично здорових людей займатися масовим спортом, з їх соціальними (гендерними, віковими, стратифікаційними) характеристиками?
6. Чим відрізняється спорт вищих досягнень від професійно-комерційного спорту?
7. Які функції виконує олімпійський рух? Яке місце він займає в системі сучасного спорту?
8. Чому соціальна та економічні функції олімпійського руху необхідно розглядати в цілісності?
9. Чому слід розрізняти універсальні функції спорту та специфічні функції його підсистем?
10. Дайте розгорнутий функціональний аналіз інституту спорту. Які функції спорту набувають найбільшого значення на сучасному етапі розвитку цивілізації?
11. Чому поряд із функціями слід розрізняти і дизфункції спорту? Які дизфункціональні прояви сучасного спорту ви можете охарактеризувати?

Практичні та тестові завдання

1. Ознайомившись з навчальною літературою визначте, до яких понять відносяться наступні визначення:

- а) ... – дві людини чи більша кількість людей, що мають спільні погляди та пов'язані один з одним у відносно стійких моделях соціальної взаємодії.
- б) ... – це штучне об'єднання інституційного характеру, що займає певне місце в суспільстві та призначене для виконання більш чи менш ясно окресленої функції.
- в) ... – це стійкий комплекс норм, правил, символів, регулюючих різні сфери людської життєдіяльності та організуючих їх в систему ролей та статусів, за допомогою яких задовольняються основні життєві та соціальні потреби.
- г) ... – відображає соціально-психологічні, соціальні та культурні атрибути, що поділяють людей на категорії «чоловічий» та «жіночий»;
- д) ... – це ієрархічно організована структура соціальної (статусної) нерівності, яка існує в певному суспільстві, в певний історичний відрізок часу.
- є) ... – позиція індивіда чи групи в межах групи чи суспільства.

2. Чи згодні Ви з наступними висловлюваннями:

- 1) У великому спорті ідея конкуренції з суперником не домінує над ідеєю подолання власних слабостей, а вищий результат – над турботою про здоров'я.
- 2) З точки зору соціальних функцій фітнес є вигідним бізнесом.
- 3) Гедоністичні фактори заняття масовим спортом найбільш характерні для молодіжного контингенту.
- 4) Основою європейського спорту вищих досягнень ж студентський спорт.
- 5) До числа універсальних функцій спорту відносяться змагальна та соціоемоційна .
- 6) Окрім функцій, що приносять користь соціуму, соціальний інститут спорту має і дизфункції.
- 7) Суб'єктом адаптивного спорту є здоровий індивід, що турбується про підтримку своїх фізичних кондицій.

Завдання для індивідуальної роботи

- Перерахувати всі функції та дизфункції спорту.
- Спробувати порівняти функції різних видів спорту. Знайти схожі та відмінні риси.

Теми рефератів

- 1. Соціальні функції фізичної культури та спорту.
- 2. Специфічні функції фізичної культури.
- 3. Роль та основні показники стану фізичної культури та спорту в суспільстві.
- 4. Спорт як сфера реабілітації інвалідів.
- 5. Фізична культура та спорт як інтегровані соціальні феномени.
- 6. Функціональні відмінності, методологічні розбіжності та шляхи інтеграції фізичної культури та спорту, опис їх компонентів.

Література

Основна

1. Пономарев Н. И. Социальные функции физической культуры и спорта / Н. И. Пономарев. – М: Физкультура и спорт, 1974.
2. Столяров, В. И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М: Флинта: Наука, 2004.
3. Супиков, В. Н. социальные проблемы спорта: курс лекций / В. Н. Супиков. – Смоленск – Пенза, 2006.

Додаткова

1. Социально-биологические проблемы физической культуры и спорта. / [Под ред. М. М. Бака, В. С. Бойко, С. С. Гурвич, И. В. Муратова]. – Киев, 1983.
2. Спорт, духовные ценности, культура. Обобщающий анализ проблемы (итоги и перспективы): Сб./ [Сост. и ред. В. В. Кузин, В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков]. – М: гуманитарный Центр «СпАрт» РГПФК. – 1997.
3. Стамбулова Н.Б. Кризисы спортивной карьеры // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 10.

Тема 8. Соціологічні проблеми фізичної культури та спортивної діяльності.

Проблеми соціального і біологічного в фізичній культурі особистості, природа людини з позиції співвідношення соціального-біологічного. Методологічний аналіз біосоціальної проблеми розвитку фізичної культури. Система рушійних сил фізичної культури в сучасному суспільстві. Соціальні фактори, що сприяють розвитку фізичної культури в сучасному суспільстві. Соціологічний аналіз відносини сучасного покоління до культурних цінностей тіла і фізичної культури.

План семінарського заняття

Соціологічні проблеми фізичної культури та спортивної діяльності.

1. Проблеми соціального і біологічного в фізичній культурі особистості.
2. Методологічний аналіз біосоціальної проблеми розвитку фізичної культури.
3. Система рушійних сил фізичної культури в сучасному суспільстві. Соціальні фактори, що сприяють розвитку фізичної культури.
4. Соціологічний аналіз відносини сучасного покоління до культурних цінностей тіла і фізичної культури.

Контрольні питання

1. Обґрунтуйте причини, що сприяють втраті цінностей любительського спорту та життєздатності професійного спорту.
2. Знайдіть шляхи подолання основних протиріч, що визначають кризову ситуацію в спорті вищих досягнень.
3. Спробуйте дати власний прогноз розвитку спорту XXI ст..

Практичні та тестові питання

1. Чи згодні Ви з наступними твердженнями:
 - 1) Криза початку спортивної спеціалізації пов'язана зі вступом в спортивну школу або початком занять в групі спеціалізації у професійного тренера.
 - 2) Спорт здійснює значний вплив на соціалізацію особистості.
2. Дайте характеристику найбільш уразливому, на вашу думку, періоду спортивної кар'єри, знайдіть ефективні шляхи виходу з цього скрутного становища.
3. Що повинен робити сам спортсмен, щоб уникнути психологічного зриву після закінчення спортивної кар'єри?

Завдання для індивідуальної роботи

- Дати визначення поняттю «соціальна проблема».
- Описати проблеми які піднімаються наукою соціологією.
- Які соціологічні проблеми торкаються сфери ФК і спорту. Можливі варіанти вирішення цих проблем.

Теми рефератів

1. Спорт та гендер. Соціальна адаптація жінок в спорті.
2. Спорт та соціальна нерівність.
3. Проблеми і кризи спортивної кар'єри.
4. Роздуми про спорт О.А. Мільштейна.

Література

Основна

1. Лубышева, Л.И. Социология физической культуры и спорта: учебное пособие / Л.И. Лубышева. - М.: Изд. центр «Академия», 2004.
2. Супиков, В. Н. Социальные проблемы спорта: курс лекций. / В. Н. Супиков. – Смоленск – Пенза, 2006.
3. Термінологія спорту: толковий словар спортивних термінів (около 9500 термінів) / [Сост. Ф. П. Сулов, Д. А. Тышлер]. – М: СпортАкадем-Пресс, 2001.
4. Хрестоматия по социологии физической культуры и спорта / В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова. – М: Физическая культура, 2005. – Ч. 2.

Додаткова

1. Бальсевич В. К. Олимпийский спорт и физическое воспитание: взаимодействие и диссоциации / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. –1996. – № 10.
2. Батюк А. М. Соціологія спорту як окремий напрям соціологічного знання / А. М. Батюк // Соціальні технології. 2011. – № 50. – С. 341-347.

3. Прозуменщиков М. За партийными кулисами великой спортивной державы / М. Прозуменщиков // Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 95-102.
4. Родиченко В. С. Актуальные проблемы спорта / В. С. Родиченко // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 39–42.
5. Стамбулова Н. Б. Кризисы спортивной карьеры / Н. Б. Стамбулова // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 10.
6. Столяров В. И. От гуманистической теории спорта - к теории гуманизации соперничества / В. И. Столяров // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 13-15.

Тема 9. Методологія і організація конкретного соціологічного дослідження в сфері фізичної культури і спорту. Основні напрямки соціологічних досліджень спортивної та фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Загальна характеристика методів соціології. Роль соціологічних методів у вивченні фізкультурно-спортивної сфери. Теоретичні та емпіричні методи, їх різновиди. Фундаментальні та прикладні дослідження. Кількісні та якісні методи. Етапи соціологічного дослідження. Проблема верифікації та надійності в соціологічному дослідженні. Організація та програма, методи аналізу та прогнозу соціологічної інформації, проектування рішень проблем фізичної культури та спорту. Соціальні механізми формування у різних груп населення потреби в заняттях фізичною культурою та спортом. Дослідження форм та методів мотивації занять фізичною культурою та спортом.

План семінарського заняття

Методологія і організація конкретного соціологічного дослідження в сфері фізичної культури і спорту. Основні напрямки соціологічних досліджень спортивної та фізкультурно-оздоровчої діяльності.

1. Загальна характеристика методів соціології.
 - а) Теоретичні та емпіричні методи, їх різновиди.
 - б) Фундаментальні та прикладні дослідження.
 - в) Кількісні та якісні методи.
2. Роль соціологічних методів у вивченні фізкультурно-спортивної сфери.
3. Етапи соціологічного дослідження.
4. Організація та програма, методи аналізу та прогнозу соціологічної інформації, проектування рішень проблем фізичної культури та спорту.
5. Соціальні механізми формування у різних груп населення потреби в заняттях фізичною культурою та спортом.
6. Дослідження форм та методів мотивації занять фізичною культурою та спортом
7. Проблема верифікації та надійності в соціологічному дослідженні.

Контрольні питання

1. Дайте характеристику поняттям «метод» та «методологія».
2. Чим відрізняються теоретичні методи від емпіричних? Наведіть приклади.
3. В чому сутність кількісних (класичних) емпіричних методів? Коли вони виникли в соціології?
4. Що таке змінна в соціологічному дослідженні?
5. Чим відрізняється фундаментальне (наукове) дослідження від прикладного? Наведіть приклади.
6. Дайте характеристику основним етапам соціологічного дослідження.
7. Охарактеризуйте програму соціологічного дослідження.
8. В чому полягає сутність прогнозування в соціології.
9. Як використовувати результати соціологічного дослідження?
10. Як оформити результати соціологічних досліджень?

Практичні та тестові питання

3) Чи згодні Ви з наступними твердженнями:

1) Соціологічне дослідження – це система організаційно-технічних процедур, підкорених єдиній меті: отримати точні об'єктивні дані про соціальні явища, що вивчаються;

2) Соціологія спорту відноситься до числа фундаментальних соціологічних теорій.

3) Емпірична соціологія встановлює та узагальнює соціальні факти за допомогою прямої чи опосередкованої реєстрації якихось подій, що відбулися;

4) Наукова проблема, яка вимагає вирішення за допомогою дослідження виникає коли людей турбує протиріччя між знанням про певну суспільну потребу (наприклад, зниження рівня майнової нерівності в суспільстві) та незнанням шляхів та засобів реалізації даної потреби.

Якщо економічна криза 1990 років призвела до різкого зниження фінансування спорту, то це соціально-економічна проблема.

Якщо подорожчання спортивно-оздоровчих послуг привело до того, що двері спортивних комплексів закрилися для незаможних, то це соціальна проблема.

По цих зразках поясність (з наведенням конкретних прикладів), що представляє собою:

- Етнонаціональна проблема;
- Соціокультурна проблема;
- Соціально-педагогічна проблема;
- Сімейно-побутова проблема;
- Політична проблема;

З якими ще різновидами проблем може стикнутися соціологія спорту?

5) Перед соціологом виникло декілька актуальних питань: а) яка частина населення країни активно займається масовим спортом? б) наскільки хвилює сучасну молодь питання, пов'язані з оздоровленням засобами

фізичної культури? в) які фактори впливають на зниження фізкультурно-спортивної активності молоді?

Визначте, відповіді на які з цих питань, отримані в результаті проведених соціологами досліджень, будуть носити описовий, а які каузальний характер?

б) Визначте, яке з приведених нижче тверджень є правильним. Першим кроком у формуванні стратегії дослідження є:

- Виявлення проблемної ситуації;
- Розробка соціологічного інструментарію;
- Уточнення та інтерпретація понять;

Аргументуйте свою відповідь.

7) Подумайте та поясніть чим відрізняються:

- Проблемна ситуація;
- Дослідницька проблема;
- Програма дослідження;
- Метод дослідження;

Аргументуйте свою відповідь.

8) Задача соціологічного дослідження це:

- а) визначення запланованого результату дослідження;
- б) конкретна цільова установка, що визначає основний напрямок вирішення поставленої проблеми;
- в) конструювання інструментарію емпіричного дослідження;

Визначте який з цих варіантів є правильним. Аргументуйте.

9) Поясніть в чому полягає відмінність між:

- Методологією та методикою;
- Кількісними та якісними методами;
- Генеральною та вибірковою сукупністю;
- Інтерпретацією та операціоналізацією дослідження;
- Програмою та інструментарієм дослідження;
- Фундаментальним та прикладним дослідженням;

Завдання для індивідуальної роботи

- Навести прикладу ряду проблемних ситуацій в спорті та ФК.
- Обґрунтувати застосування соціологічних методів при їх вирішенні.
- Навчитися робити звіт соціологічного дослідження з проблем ФК та спорту.

Теми рефератів

1. Методологія пізнання спорту та оптимізація управління ним.
2. Методи побудови емпіричного знання на теорії та методиці фізичного виховання.
3. Соціологія фізичної культури та спорту: проблематика та методологія.

Література:

Основна

1. Лубышева, Л.И. Социология физической культуры и спорта: учебное пособие / Л. И. Лубышева. - М.: Изд. центр «Академия», 2004.
2. Новикова, С. С. Введение в прикладную социологию. Анкетирование: учебное пособие / С. С. Новикова. – М: СпортАкадемПресс, 2000.
3. Хрестоматия по социологии физической культуры и спорта / [сост.: В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова. – М: Физическая культура, 2005. – Ч.2.
4. Ядов В. А. Социологическое исследование: методология, программа, методы / В. А Ядов. – Самара: Изд-во Самарского университета, 1995.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Методичні вказівки до контрольних робіт з курсу “Соціологія ФК і спорту” укладено з метою надання практичної допомоги студентам денної та заочної форми навчання.

Контрольні роботи укладено згідно з робочою програмою з урахуванням різних розділів та тем лекційного курсу. Перед тим як виконувати контрольну роботу, студент повинен обов'язково прослухати лекції та закріпити теоретичний матеріал на практичних заняттях.

Умовою допуску до заліку є вчасно представлені контрольні роботи з дисципліни.

Контрольна робота спрямована на формування вмінь самостійно працювати з теоретичним матеріалом, аналізувати найважливіші категорії дисципліни, встановлювати взаємозв'язок між її головними поняттями. У ході виконання контрольної роботи студент має навчитися визначати практичну спрямованість та значущість дисципліни, її зв'язок з іншими науками.

Ознайомившись із тематикою контрольних робіт, студент виконує той варіант контрольної роботи, на який вказує викладач.

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Уважно прочитати конспект лекцій.
2. Проаналізувати теоретичний матеріал, що відпрацьовувався на семінарських заняттях.
3. Уважно вивчити тематику контрольних робіт, що запропонована.
4. Підібрати відповідну літературу, у якій відбиваються обрані питання.
5. Зробити стислий конспект з тих питань, що обрано.
6. Обміркувати та проаналізувати теоретичні положення.
7. Конкретно та чітко відповісти на поставлені питання, ілюструючи виклад конкретними прикладами.
8. Вказати практичну значущість питань, що розглядаються.
9. Вказати літературу, що була використана.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Роботу слід писати у аркушах А4.
2. Чітко відокремлювати питання та розділи роботи.
3. Обсяг контрольної роботи не може перевищувати двох аркушів на одне питання.
4. Обов'язково вказати літературу, що було використано при підготовці контрольної роботи.
5. Писати слід чітко та розбірливо.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство

Зміст

1. Визначення соціологія як наука.
2. Соціологія в системі соціальних наук.
3. Об'єкт, предмет, методи соціології.
4. Структура та функції соціології.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Смелзер Н. Социология / Н. Смелзер. — М., 1994.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М: Физическая культура, 2005.
4. Основы социологии: Курс лекций / [Отв. ред. А. Г. Эфендиев]. — М., 1993.
5. Радугин А. А. Социология: Курс лекций / А. А. Радугин, К. А. Радугин . — М., 1995.
6. Социология: Учебное пособие / [Отв. ред. Э.В. Тадевосян]. — М., 1995.
7. Харчева В. Основы социологии: Учебник / В. Харчева. — М., 1997.

Тема 2. Суспільство як специфічний об'єкт пізнання

Зміст

1. Поняття «суспільство» як соціологічна категорія.
2. Соціальні та соціетальні категорії.
3. Взаємозалежність суспільства та індивіда.
4. Сучасна держава та громадянське суспільство.

Література

1. Лубышева Л.И. Социология физической культуры и спорта. – М.: Академия, 2004.
2. Смелзер Н. Социология. — М., 1994.
3. Основы социологии: Курс лекций / Отв. ред. А.Г. Эфендиев. – М., 1993.
4. Радугин А.А., Радугин К.А. Социология: Курс лекций. – М., 1995.
5. Социология: Учебное пособие / Отв. ред. Э.В. Тадевосян. – М., 1995.
6. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта. – М.: Физическая культура, 2005.
7. Харчева В. Основы социологии: Учебник. – М., 1997.

Тема 3. Соціологія фізичної культури та спорту

Зміст

1. Загальне уявлення про соціологію фізичної культури та спорту.
2. Роль соціології фізичної культури та спорту в сучасному українському суспільстві.
3. Місце дисципліни в професійній підготовці студентів.
4. Соціологія фізичної культури та спорту як наукова та навчальна дисципліна.

Література

1. Визитей Н. Н. Социология спорта: курс лекций / Н. Н. Визитей. – Киев: Олимпийская литература, 2005.
4. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
5. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
6. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
7. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 4. Методологія, проблематика, історія становлення та розвиток соціології фізичної культури та спорту

Зміст

1. Зміст та структура, мета та задачі, функції соціології фізичної культури та спорту.
2. Зв'язок соціології фізичної культури та спорту з іншими науками.
3. Історичні аспекти розвитку соціології спорту.
4. Сучасний стан соціології фізичної культури та спорту в Україні.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 5. Фізична культура та спорт в системі сучасного соціуму

Зміст

1. Фізична культура та спорт як соціальний інститут.
2. Соціальні функції фізичної культури. специфічні функції спорту.
3. Фізична культура та спорт в образі життя суспільства та стилі життя людини.

4. Місце і роль фізичної культури та спорту в соціальних інститутах суспільства.

Література

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М., 1988.
2. Пономарев И. И. Социальные функции физической культуры и спорта / И. И. Пономарев. – Л., 1974.
3. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М: Физическая культура, 2005.

Тема 6. Соціокультурний зміст фізичної культури та спорту та шляхи його засвоєння суспільством та особистістю

Зміст

1. Ціннісний потенціал фізичної культури та спорту як основа формування фізичної культури особистості.
2. Поняття цінності в його соціологічному та філософському значенні.
3. Інноваційні компоненти педагогічної системи засвоєння цінностей фізичної культури та спорту.

Література

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М., 1988.
2. Пономарев И. И. Социальные функции физической культуры и спорта / И. И. Пономарев. – Л., 1974.
3. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М: Физическая культура, 2005.
4. Парсонс Т. Человек в современном мире: Пер. с англ. / Т. Парсонс [Под общ. ред. В.А. Кувакина]. – М., 1985.

Тема 7. Соціологічні характеристики фізичної культури та спорту, їх основні відмінності та шляхи інтеграції

Зміст

1. Історико –культурологічні передумови виникнення спорту та фізичної культури.
2. Соціальна природа спорту та фізичної культури.
3. Спорт та фізична культура – самостійні соціальні феномени: функціональні та методологічні відмінності.
4. Зміни векторів взаємовідносин спорту та фізичного виховання, шляхи їх інтеграції.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.

3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 8. Пропаганда цінностей фізичної культури та спорту

Зміст

1. Основні напрямки в діяльності ЗМІ з пропаганди цінностей фізичної культури та спорту.
2. Роль ЗМІ в оцінці значущості олімпійського спорту.
3. фізична культура та спорт в системі цінностей українського суспільства та особистості.

Література

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М., 1988.
2. Пономарев И. И. Социальные функции физической культуры и спорта / И. И. Пономарев. – Л., 1974.
3. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М: Физическая культура, 2005.

Тема 9. Проблеми соціального та біологічного в фізичній культурі особистості

Зміст

1. Природа людини з позиції співвідношення соціального – біологічного.
2. уявлення про природну та соціальну сутність людини.
3. Методологічний аналіз біосоціальної проблеми розвитку фізичної культури.
4. Ідея єдності та взаємообумовленості понять біологічного та соціального стосовно процесу засвоєння та реалізації людиною цінностей фізичної культури.

Література

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М., 1988.
2. Пономарев И. И. Социальные функции физической культуры и спорта / И. И. Пономарев. – Л., 1974.
3. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М: Физическая культура, 2005.
4. Парсонс Т. Человек в современном мире: Пер. с англ. / Т. Парсонс [Под общ. ред. В.А. Кувакина]. – М., 1985.

Тема 10. Система рушійних сил фізичної культури в сучасному суспільстві

Зміст

1. Фізична культура як частина культури суспільства, її місце в системі явищ культури.
2. Історичний характер фізичної культури, її зміни на різних етапах розвитку суспільства.
3. Сучасні фактори, що сприяють розвитку фізичної культури в сучасному суспільстві.
4. Соціологічний аналіз ставлення сучасного покоління до культурних цінностей тіла та фізичній культурі.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М.: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 11. Спорт як соціально-культурний феномен

Зміст

1. Історичні передумови існування та соціально-культурний потенціал великого спорту.
2. Спорт як втілення ідеалу соціальної відкритості.
3. Сучасний спорт як видовище.

Література

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М., 1988.
2. Пономарев И. И. Социальные функции физической культуры и спорта / И. И. Пономарев. – Л., 1974.
3. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М.: Физическая культура, 2005.
4. Парсонс Т. Человек в современном мире: Пер. с англ. / Т. Парсонс [Под общ. ред. В.А. Кувакина]. – М., 1985.

Тема 12. Соціологічні проблеми спорту вищих досягнень та сучасного олімпійського руху

Зміст

1. Відмінні характеристики спорту вищих досягнень та сучасного олімпійського руху.
2. Соціальні протиріччя, що визначають кризову ситуацію в розвитку спорту вищих досягнень.

3. Розвиток олімпійського руху, проблеми гуманізації спорту вищих досягнень.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М.: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 13. Спортивна кар'єра та проблеми соціальної адаптації спортсменів після завершення кар'єри.

Зміст

1. Поняття та відмінні риси спортивної кар'єри.
2. Періодизація спортивної кар'єри. Основні протиріччя, що зумовлюють кризи спортивної кар'єри.
3. Особливості соціальної адаптації спортсменів.
4. Соціальна адаптація спортсменів після завершення спортивної кар'єри.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М.: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 14. Спорт та соціалізація особистості

Зміст

1. Поняття особистості в соціології.
2. Обов'язкові умови розвитку індивіда як особистості.
3. Соціальна роль спорту в розвитку суспільства та соціалізації особистості.
4. Соціальна відповідальність спортсмена.

Література

1. Андреева Г.М. Социальная социология / Г. М. Андреева. – М., 1994.
2. Берне Э. Я-концепция и воспитание / Э. Берне. – М., 1968.
3. Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон. – М., 1979.
4. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М.: Физическая культура, 2005.

Тема 15. Спорт та особистість

Зміст

1. Основні тенденції впливу спорту та особистість.
2. «Спортивність» як якість спортсмена та як людська якість.
3. Можливість та характер співпраці в спорті.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.
Физическая культура, 2005.

Тема 16. Спорт та здоров'я спортсмена

Зміст

1. Спільне та відмінне соціальних феноменів: великий спорт та фізична культура.
2. Фізичні якості людини як його особистісні якості.
3. Сутність феномену «здоров'я».
4. Здоров'я спортсмена: потенційні можливості та реальність.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 17. Соціологічне дослідження, методи, інструментарій та процедура досліджень в сфері фізичної культури та спорту.

Зміст

1. Поняття про соціологічне дослідження, його методологію, методику та процедуру.
2. Соціальні проблеми, які можуть бути вирішені за допомогою соціологічного дослідження.
3. Основна задача соціологічного дослідження. Методологічні основи соціологічного аналізу.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Лубышева Л. И. Введение в социологию физической культуры и спорта: курс лекций. – М., 1998.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005.
4. Харчева В. Основы социологии: учебник для средних специальных учебных заведений / В. Харчева. – М., 1997.

Тема 18. Загальна характеристика методів соціологічного дослідження: спостереження, документальний аналіз, опитування, соціальний експеримент

Зміст

1. Спостереження як метод збору наукової інформації.
2. Класифікація спостереження в соціології за ступенем формалізованості процедури, за положенням спостерігача, за умовами організації, за регулярністю проведення.
3. Аналіз документів – метод збору первинної інформації.
4. Метод опитування в соціологічних дослідженнях. Різновиди методу опитування.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Рабочая книга социолога / [Под ред. Г.В. Осипова]. – М., 1982.
3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005
4. Ядов В. А. Социологическое исследование: методология, программа, методы / В. А. Ядов. – Самара, 1995.

Тема 19. Організація та програма, методи аналізу та прогнозу соціологічної інформації, проектування рішень проблем фізичної культури та спорту

Зміст

1. Різновиди соціологічного дослідження та основні етапи його проведення.
2. Поняття про програму соціологічного дослідження, її характеристика та функції.
3. Методологічний та методичний розділи програми дослідження.
4. Загальні вимоги до програми.

Література

1. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта / Л. И. Лубышева. – М: Академия, 2004.
2. Рабочая книга социолога / [Под ред. Г.В. Осипова]. – М., 1982.

3. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта / В. И. Столяров. – М., 2005

5. Ядов В. А. Социологическое исследование: методология, программа, методы / В. А. Ядов. – Самара, 1995.

Физическая культура, 2005.

6. Ядов В.А. Социологическое исследование: методология, программа, методы. – Самара, 1995.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестування в перекладі з англійської означає «перевірка». Від інших видів контролю тестування відрізняється більшою об'єктивністю оцінювання, меншою тривалістю перевірки, дотриманням єдиності вимог.

Щоб успішно пройти тестування студент повинен вміти:

- Виділяти головне;
- Бачити спільні і відмінні риси соціальних явищ, порівнювати;
- Працювати зосереджено;
- Узагальнювати та диференціювати, робити висновки;
- Синтезувати, абстрагувати;
- Володіти достатнім обсягом знань з дисципліни;

Щоб підготуватися до тестування слід:

- Уважно перечитати лекційний матеріал;
- Проаналізувати матеріал опрацьований на семінарському занятті;
- Розробити опорно-логічний конспект з теми, що лаконічно відображає інформаційний матеріал;

При відповіді на тестові запитання:

- Уважно прочитати питання (1-2 рази);
- Звернути увагу на форму тестового завдання (ствердження, заперечення, питання) і відповідно до форми дати відповідь;
- Уважно перечитати всі варіанти відповідей і обвести кружечком одну правильну відповідь із переліку.
- виправлення, закреслення, вибір декількох «правильних» варіантів не допускається.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З КУРСУ «СОЦІОЛОГІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ»

1. Спорт – це:
 1. унікальний соціальний інститут розвитку, розповсюдження та засвоєння культури рухової активності людини і людства;
 2. змагальна діяльність людини;
 3. частина фізичної культури;
 4. змагання, гра;
2. Слово «спорт» походить від:
 1. від старофранцузького та англійського слів «de sporte», що означає «розвагу, забава, веселощі»;
 2. від англійського «training», що означає «тренування»;
 3. від німецького «sport», що означає «змагання»;
 4. від російського «спорт», що означає «змагання»;
3. Задачі соціології фізичної культури та спорту можна звести:
 1. до двох соціально-значущих проблем: проблемі досягнення масовості фізкультурно-спортивного руху та вирішенню соціальних проблем спорту, спортивної діяльності;
 2. до проблем аналізу протиріч спорту вищих досягнень;
 3. до проблем аналізу громадської думки по відношенню до фізичної культури та спорту;
4. Анкетування – це:
 1. метод збору первинної соціологічної інформації шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань;
 2. метод аналізу соціологічної інформації;
 3. метод збору первинної соціологічної інформації шляхом усних відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань;
 4. метод збору первинної соціологічної інформації шляхом усних відповідей респондентів на систему не стандартизованих запитань;
5. Адаптивний спорт – це:
 1. спорт для осіб з обмеженими можливостями;
 2. спорт, що містить в своїй основі високі гуманістичні традиції, що реалізують ідеали олімпізму;
 3. унікальний соціальний інститут розвитку, розповсюдження та засвоєння культури рухової активності людини і людства;
 4. спорт, в якому на перше місце ставиться дух змагання та високий спортивний результат;
6. Олімпійський спорт – це:
 1. спорт, що містить в своїй основі високі гуманістичні традиції, що реалізують ідеали олімпізму;
 2. спорт для осіб з обмеженими можливостями;
 3. спорт, в якому на перше місце ставиться дух змагання та високий спортивний результат;

4. унікальний соціальний інститут розвитку, розповсюдження та засвоєння культури рухової активності людини і людства;
7. Масовий спорт – це:
 1. спорт, в якому змагання та високий спортивний результат мають місце, але в більшій мірі він розглядається як засіб фізичного виховання, фізичної рекреації та рухової реабілітації;
 2. спорт для осіб з обмеженими можливостями;
 3. унікальний соціальний інститут розвитку, розповсюдження та засвоєння культури рухової активності людини і людства;
 4. спорт, що містить в своїй основі високі гуманістичні традиції, що реалізують ідеали олімпізму;
8. Інтерв'ю вільне:
 1. відрізняється мінімальною стандартизацією поведінки інтерв'юера. Цей різновид інтерв'ю використовується, як правило, при визначенні проблеми дослідження, уточнення її конкретного змісту та ін.;
 2. використовується, як правило, при зборі думок та оцінок з приводу конкретної ситуації, явища, його наслідків та причин. Респондент при цьому заздалегідь знайомиться з предметом бесіди (читає книгу чи статтю, бере участь у роботі семінару з даної проблеми та ін.). Питання опитувальника готуються заздалегідь, їх перелік є обов'язковим, послідовність та формулювання можуть корегуватися;
 3. найбільш розповсюджений різновид інтерв'ювання. При цьому спілкування інтерв'юера та респондента строго регламентовано детально розробленим опитувальником та інструкцією для інтерв'юера;
 4. інтерв'ю, що здійснюється шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань анкети;
9. Інтерв'ю формалізоване:
 1. найбільш розповсюджений різновид інтерв'ювання. При цьому спілкування інтерв'юера та респондента строго регламентовано детально розробленим опитувальником та інструкцією для інтерв'юера;
 2. відрізняється мінімальною стандартизацією поведінки інтерв'юера. Цей різновид інтерв'ю використовується, як правило, при визначенні проблеми дослідження, уточнення її конкретного змісту та ін.;
 3. інтерв'ю, що здійснюється шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань анкети;
 4. використовується, як правило, при зборі думок та оцінок з приводу конкретної ситуації, явища, його наслідків та причин. Респондент при цьому заздалегідь знайомиться з предметом бесіди (читає книгу чи статтю, бере участь у роботі семінару з даної проблеми та ін.). Питання опитувальника готуються заздалегідь, їх перелік є обов'язковим, послідовність та формулювання можуть корегуватися;
10. Інтерв'ю сфокусоване:
 1. використовується, як правило, при зборі думок та оцінок з приводу конкретної ситуації, явища, його наслідків та причин. Респондент при цьому заздалегідь знайомиться з предметом бесіди (читає книгу чи статтю, бере

участь у роботі семінару з даної проблеми та ін.). Питання опитувальника готуються заздалегідь, їх перелік є обов'язковим, послідовність та формулювання можуть корегуватися;

2. найбільш розповсюджений різновид інтерв'ювання. При цьому спілкування інтерв'юера та респондента строго регламентовано детально розробленим опитувальником та інструкцією для інтерв'юера;

3. відрізняється мінімальною стандартизацією поведінки інтерв'юера. Цей різновид інтерв'ю використовується, як правило, при визначенні проблеми дослідження, уточненні її конкретного змісту та ін.;

4. інтерв'ю, що здійснюється шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань анкети;

11. Дослідження аналітичне:

1. найбільш поглиблений вид соціологічного аналізу, метою якого є не лише опис структурних елементів досліджуваного явища, але і пошук причин, які лежать в його основі і зумовлюють характер та властивості даного явища;

2. дослідження, що передбачає отримання емпіричних даних, що дають відносно цілісне уявлення про досліджуване явище, його структурних елементах. Частіше використовується для отримання найбільш повної, всебічної інформації про стан справ в аналізованому підрозділі (спортивній спільноті, команді, колективі фізичної культури);

3. найбільш простий вид конкретно-соціологічного аналізу, оскільки він вирішує досить обмежені за змістом задачі. Він охоплює як правило, невеликі досліджувані сукупності і заснований на спрощеній програмі і стисненому за обсягом інструментарії;

4. вид систематизованої пізнавальної діяльності, спрямованої на отримання нових знань, інформації і т.д., на вивчення певних проблем та взаємозалежностей шляхом застосування стандартизованих методів;

12. Дослідження описове:

1. дослідження, що передбачає отримання емпіричних даних, що дають відносно цілісне уявлення про досліджуване явище, його структурних елементах. Частіше використовується для отримання найбільш повної, всебічної інформації про стан справ в аналізованому підрозділі (спортивній спільноті, команді, колективі фізичної культури);

2. вид систематизованої пізнавальної діяльності, спрямованої на отримання нових знань, інформації і т.д., на вивчення певних проблем та взаємозалежностей шляхом застосування стандартизованих методів;

3. найбільш простий вид конкретно-соціологічного аналізу, оскільки він вирішує досить обмежені за змістом задачі. Він охоплює як правило, невеликі досліджувані сукупності і заснований на спрощеній програмі і стисненому за обсягом інструментарії;

4. найбільш поглиблений вид соціологічного аналізу, метою якого є не лише опис структурних елементів досліджуваного явища, але і пошук причин, які лежать в його основі і зумовлюють характер та властивості даного явища;

13. Дослідження розвідувальне (пілотне):

1. найбільш простий вид конкретно-соціологічного аналізу, оскільки він вирішує досить обмежені за змістом задачі. Він охоплює як правило, невеликі досліджувані сукупності і заснований на спрощеній програмі і стисненому за обсягом інструментарії;
 2. дослідження, що передбачає отримання емпіричних даних, що дають відносно цілісне уявлення про досліджуване явище, його структурних елементах. Частіше використовується для отримання найбільш повної, всебічної інформації про стан справ в аналізованому підрозділі (спортивній спільноті, команді, колективі фізичної культури);
 3. вид систематизованої пізнавальної діяльності, спрямованої на отримання нових знань, інформації і т.д., на вивчення певних проблем та взаємозалежностей шляхом застосування стандартизованих методів;
 4. найбільш поглиблений вид соціологічного аналізу, метою якого є не лише опис структурних елементів досліджуваного явища, але і пошук причин, які лежать в його основі і зумовлюють характер та властивості даного явища;
14. Дослідження соціологічне:
1. вид систематизованої пізнавальної діяльності, спрямованої на отримання нових знань, інформації і т.д., на вивчення певних проблем та взаємозалежностей шляхом застосування стандартизованих методів;
 2. дослідження, що передбачає отримання емпіричних даних, що дають відносно цілісне уявлення про досліджуване явище, його структурних елементах. Частіше використовується для отримання найбільш повної, всебічної інформації про стан справ в аналізованому підрозділі (спортивній спільноті, команді, колективі фізичної культури);
 3. найбільш простий вид конкретно-соціологічного аналізу, оскільки він вирішує досить обмежені за змістом задачі. Він охоплює як правило, невеликі досліджувані сукупності і заснований на спрощеній програмі і стисненому за обсягом інструментарії;
 4. найбільш поглиблений вид соціологічного аналізу, метою якого є не лише опис структурних елементів досліджуваного явища, але і пошук причин, які лежать в його основі і зумовлюють характер та властивості даного явища;
15. Методологія:
1. це вчення про принципи побудови, форми і методи наукового пізнання та перетворення дійсності, загальній стратегії наукового пошуку, що дозволяє визначити найбільш загальні підходи до вивчаємого об'єкта;
 2. це спосіб побудови та обґрунтування системи знання;
 3. це сума окремих прийомів, що дозволяють застосувати той чи інший метод до даної специфічної предметної області з метою накопичення та систематизації емпіричного матеріалу;
 4. це послідовність усіх пізнавальних та організаційних дій, спосіб організації дослідження;
16. Методика соціологічного дослідження:
1. це сума окремих прийомів, що дозволяють застосувати той чи інший метод до даної специфічної предметної області з метою накопичення та систематизації емпіричного матеріалу;

2. це спосіб побудови та обґрунтування системи знання;
 3. це вчення про принципи побудови, форми і методи наукового пізнання та перетворення дійсності, загальній стратегії наукового пошуку, що дозволяє визначити найбільш загальні підходи до вивчаємого об'єкта;
 4. це послідовність усіх пізнавальних та організаційних дій, спосіб організації дослідження;
17. Метод соціологічного дослідження:
1. система правил, сукупність прийомів та способів збору, обробки та аналізу емпіричної соціологічної інформації;
 2. це вчення про принципи побудови, форми і методи наукового пізнання та перетворення дійсності, загальній стратегії наукового пошуку, що дозволяє визначити найбільш загальні підходи до вивчаємого об'єкта;
 3. це сума окремих прийомів, що дозволяють застосувати той чи інший метод до даної специфічної предметної області з метою накопичення та систематизації емпіричного матеріалу;
 4. це послідовність усіх пізнавальних та організаційних дій, спосіб організації дослідження;
18. Процедура соціологічного дослідження:
1. це послідовність усіх пізнавальних та організаційних дій, спосіб організації дослідження;
 2. це спосіб побудови та обґрунтування системи знання;
 3. це сума окремих прийомів, що дозволяють застосувати той чи інший метод до даної специфічної предметної області з метою накопичення та систематизації емпіричного матеріалу;
 4. це вчення про принципи побудови, форми і методи наукового пізнання та перетворення дійсності, загальній стратегії наукового пошуку, що дозволяє визначити найбільш загальні підходи до вивчаємого об'єкта;
19. Інститут соціальний:
1. порівняно високоорганізована система соціальних відносин і взаємодій, що відрізняється стійкою соціальною структурою, глибокою інтегрованістю елементів, багатоманітністю та динамічністю їх функцій, що здійснюються завдяки раціонально встановленим стандартам поведінки, визначеним вирішуваною соціальною задачею;
 2. стабілізуючий параметр соціальної системи, що забезпечує зв'язаність та координованість її диференційованих елементів і функцій;
 3. сукупність індивідів, які мають певні спільні ознаки (спільні цілі, спільні умови життєдіяльності, і виступає як самостійний суб'єкт соціальної дії та поведінки);
 4. узагальнене втілення соціальних потреб, надій, прагнень та дій окремих індивідів, їх груп та спільностей, що відображає соціальне положення (статус) цих індивідів, груп спільностей в соціальній структурі суспільства;
20. Спостереження в соціології:
1. метод цілеспрямованого, планомірного, певним чином фіксованого сприймання досліджуваного об'єкта. Це безпосередньо переживання та фіксування значущих соціальних явищ;

2. метод соціології, при якому спілкування між дослідником та респондентом є джерелом бажаної інформації, опосередковується анкетною.
3. система правил теоретичної та практичної діяльності, спрямованої та вивчення суттєвих характеристик досліджуваного соціального об'єкта.
4. метод дослідження соціальних явищ та процесів на їх моделях, тобто опосередковане вивчення соціальних об'єктів, в процесі якого вони відтворюються у допоміжній системі (моделі).

21. Валеологічне виховання:

1. формування здорового образу життя: ознайомлення дітей з багатоманітністю традиційних та нетрадиційних засобів та методів збереження та укріплення здоров'я, виховання потреби в здоровому стилі життя;
2. педагогічний процес формування фізичної культури особистості;
3. сукупність ідей, методів та способів, структурно організованих за єдиними принципами з метою реалізації певних політичних, біологічних та соціальних ідей в сфері фізичного виховання та спорту.
4. засвоєння цінностей фізичної культури у зв'язку з пізнанням їх історичного та гуманістичного потенціалу.

22. Фізкультурне виховання – це:

1. педагогічний процес формування фізичної культури особистості;
2. формування здорового образу життя: ознайомлення дітей з багатоманітністю традиційних та нетрадиційних засобів та методів збереження та укріплення здоров'я, виховання потреби в здоровому стилі життя;
3. сукупність ідей, методів та способів, структурно організованих за єдиними принципами з метою реалізації певних політичних, біологічних та соціальних ідей в сфері фізичного виховання та спорту.
4. засвоєння цінностей фізичної культури у зв'язку з пізнанням їх історичного та гуманістичного потенціалу.

23. Система фізичного та спортивного виховання – це:

1. сукупність ідей, методів та способів, структурно організованих за єдиними принципами з метою реалізації певних політичних, біологічних та соціальних ідей в сфері фізичного виховання та спорту.
2. педагогічний процес формування фізичної культури особистості;
3. формування здорового образу життя: ознайомлення дітей з багатоманітністю традиційних та нетрадиційних засобів та методів збереження та укріплення здоров'я, виховання потреби в здоровому стилі життя;
4. засвоєння цінностей фізичної культури у зв'язку з пізнанням їх історичного та гуманістичного потенціалу.

24. Олімпійське виховання - це:

1. засвоєння цінностей фізичної культури у зв'язку з пізнанням їх історичного та гуманістичного потенціалу.

2. сукупність ідей, методів та способів, структурно організованих за єдиними принципами з метою реалізації певних політичних, біологічних та соціальних ідей в сфері фізичного виховання та спорту.

3. педагогічний процес формування фізичної культури особистості;

4. формування здорового образу життя: ознайомлення дітей з багатоманітністю традиційних та нетрадиційних засобів та методів збереження та укріплення здоров'я, виховання потреби в здоровому стилі життя;

25. Опитування – це:

1. метод безпосереднього чи опосередкованого збору первинної інформації шляхом соціально-психологічної взаємодії між дослідником та респондентом;

2. сукупність спеціальних прийомів, мета яких найбільш раціональне використання того чи іншого методу;

3. суттєві властивості та відношення об'єкта дослідження, пізнання яких ставить за свою мету соціолог;

4. область соціальної реальності, що включена в процес наукового пізнання;

26. Культура – це:

1. сукупність соціально набутих значущих символів, ідей, цінностей, вірувань, традицій, норм, правил поведінки, які передаються з покоління в покоління та завдяки яким люди організують свою життєдіяльність;

2. специфічна філософія життя, що включає в себе духовний зміст спорту. Вона несе в собі історичний, світоглядний, аксіологічний потенціали;

3. частина загальної культури, що об'єднує категорії, закономірності. Установи та блага, що створені для інтенсивного використання фізичної вправи в межах змагальної діяльності, яка переслідує мету першості та рекорду, в наслідок фізичного та духовного вдосконалення людини;

4. сукупність суспільних цілей, задач, форм, заходів, досягнень та факторів, суттєвих для фізичного вдосконалення людини;

27. Культура олімпійська – це:

1. специфічна філософія життя, що включає в себе духовний зміст спорту. Вона несе в собі історичний, світоглядний, аксіологічний потенціали;

2. сукупність соціально набутих значущих символів, ідей, цінностей, вірувань, традицій, норм, правил поведінки, які передаються з покоління в покоління та завдяки яким люди організують свою життєдіяльність;

3. частина загальної культури, що об'єднує категорії, закономірності. Установи та блага, що створені для інтенсивного використання фізичної вправи в межах змагальної діяльності, яка переслідує мету першості та рекорду, в наслідок фізичного та духовного вдосконалення людини;

4. сукупність суспільних цілей, задач, форм, заходів, досягнень та факторів, суттєвих для фізичного вдосконалення людини;

28. Культура спортивна – це:

1. частина загальної культури, що об'єднує категорії, закономірності. Установи та блага, що створені для інтенсивного використання фізичної

- вправи в межах змагальної діяльності, яка переслідує мету першості та рекорду, в наслідок фізичного та духовного вдосконалення людини;
2. специфічна філософія життя, що включає в себе духовний зміст спорту. Вона несе в собі історичний, світоглядний, аксіологічний потенціали;
 3. сукупність соціально набутих значущих символів, ідей, цінностей, вірувань, традицій, норм, правил поведінки, які передаються з покоління в покоління та завдяки яким люди організують свою життєдіяльність;
 4. сукупність суспільних цілей, задач, форм, заходів, досягнень та факторів, суттєвих для фізичного вдосконалення людини;

29. Фізична культура – це:

1. сукупність суспільних цілей, задач, форм, заходів, досягнень та факторів, суттєвих для фізичного вдосконалення людини;
2. специфічна філософія життя, що включає в себе духовний зміст спорту. Вона несе в собі історичний, світоглядний, аксіологічний потенціали;
3. сукупність соціально набутих значущих символів, ідей, цінностей, вірувань, традицій, норм, правил поведінки, які передаються з покоління в покоління та завдяки яким люди організують свою життєдіяльність;
4. частина загальної культури, що об'єднує категорії, закономірності. Установи та блага, що створені для інтенсивного використання фізичної вправи в межах змагальної діяльності, яка переслідує мету першості та рекорду, в наслідок фізичного та духовного вдосконалення людини;

30. Соціальне – це:

1. сукупність громадських відносин даного суспільства, інтегрована в процесі спільної діяльності (взаємодії) індивідами чи групами в конкретних умовах місця та часу;
2. коли мова йде про суспільство в цілому, про взаємодію його сторін – економічної, культурної, політичної;
3. процес формування стійких ціннісно-нормативних зразків дій, через які інтегрується та координується діяльність соціальної групи;
4. сукупність норм, приписів та вимог, завдяки яким суспільство регулює та контролює діяльність людей в найбільш важливих сферах суспільного життя;

31. Громадське – це:

1. коли мова йде про суспільство в цілому, про взаємодію його сторін – економічної, культурної, політичної;
2. сукупність громадських відносин даного суспільства, інтегрована в процесі спільної діяльності (взаємодії) індивідами чи групами в конкретних умовах місця та часу;
3. процес формування стійких ціннісно-нормативних зразків дій, через які інтегрується та координується діяльність соціальної групи;
4. сукупність норм, приписів та вимог, завдяки яким суспільство регулює та контролює діяльність людей в найбільш важливих сферах суспільного життя

32. Інституціалізація – це:

1. процес формування стійких ціннісно-нормативних зразків дій, через які інтегрується та координується діяльність соціальної групи;

2. коли мова йде про суспільство в цілому, про взаємодію його сторін – економічної, культурної, політичної;
 3. сукупність громадських відносин даного суспільства, інтегрована в процесі спільної діяльності (взаємодії) індивідами чи групами в конкретних умовах місця та часу;
 4. сукупність норм, приписів та вимог, завдяки яким суспільство регулює та контролює діяльність людей в найбільш важливих сферах суспільного життя;
33. Соціологія – це:
1. наукове, тобто таке, що базується на емпіричних та логіко-методологічних прийомах, вивчення суспільства та його структурних механізмів, що забезпечують його функціонування та розвиток;
 2. розділ філософії, спрямований на вивчення важливих для суспільства соціальних процесів;
 3. соціокультурна система, що представляє собою результат взаємодії двох підсистем – культури та соціальної системи;
 4. соціальний інститут, через який відбувається передача культурного спадку (професійних знань та вмінь, моральних цінностей та ін..) від одного покоління до іншого, здійснюється соціалізація індивіда і його підготовка до оволодіння різними соціальними ролями;
34. Образ життя – це:
1. сукупність суттєвих рис, що характеризують спосіб життєдіяльності людей в конкретному суспільстві (норми, цінності, які визначають зразок життя конкретного суспільства) – сукупне поняття;
 2. спосіб життєдіяльності окремого індивіда;
 3. це перш за все культурний спосіб життя, цивілізований, гуманістичний. Турбота про здоров'я, як вищої цінності, сповідування принципу «в здоровому тілі – здоровий дух»;
 4. вираження співвіднесеності панівних в суспільстві культурних символів та цінностей зі структурою особистості, основними життєвими орієнтаціями, установками потребами.
35. Особистість – це:
1. стійка сукупність соціально значущих рис, властивих людині як соціальній істоті. Серед них, перш за все, соціальні ролі, що засвоюються індивідом в процесі соціалізації, а також ціннісні орієнтації, на основі яких вибудовується життєва лінія поведінки;
 2. соціально набутий елемент структури особистості, що виступає як фіксоване, стійке уявлення про бажане;
 3. процес формування стійких ціннісно-нормативних зразків дій, через які інтегрується та координується діяльність соціальної групи;
 4. сукупність соціально-набутих та трансльованих з покоління в покоління значущих символів, ідей, цінностей, вірувань, традицій, норм та правил поведінки, через які люди організують своє життєдіяльність;
36. Людина – це:
1. особлива розумна істота, що має принципові відмінності від усіх інших живих істот; сукупне поняття;

2. одиничний представник роду Homo Sapiens;
3. неповторність фізичних, інтелектуальних, соціальних рис окремої людини;
4. стійка сукупність соціально значущих рис, властивих людині як соціальній істоті. Серед них, перш за все, соціальні ролі, що засвоюються індивідом в процесі соціалізації, а також ціннісні орієнтації, на основі яких вибудовується життєва лінія поведінки;

37. Соціологія прикладна – це:

1. розділ соціології, спрямований на вивчення практично важливих для суспільства соціальних проблем та процесів;
2. наукове, тобто таке, що базується на емпіричних та логіко-методологічних прийомах, вивчення суспільства та його структурних механізмів, що забезпечують його функціонування та розвиток;
3. соціокультурна система, що представляє собою результат взаємодії двох підсистем – культури та соціальної системи;
4. соціальний інститут, через який відбувається передача культурного спадку (професійних знань та вмінь, моральний цінностей та ін..) від одного покоління до іншого, здійснюється соціалізація індивіда і його підготовка до оволодіння різними соціальними ролями;

38. Цінність – це:

1. соціально набутий елемент структури особистості, що виступає як фіксоване, стійке уявлення про бажане;
2. стійка сукупність соціально значущих рис, властивих людині як соціальній істоті. Серед них, перш за все, соціальні ролі, що засвоюються індивідом в процесі соціалізації, а також ціннісні орієнтації, на основі яких вибудовується життєва лінія поведінки особистості;
3. сукупність соціально-набутих та трансльованих з покоління в покоління значущих символів, ідей, цінностей, вірувань, традицій, норм та правил поведінки, через які люди організують своє життєдіяльність;
4. процес формування стійких ціннісно-нормативних зразків дій, через які інтегрується та координується діяльність соціальної групи;

39. Індивід – це:

1. одиничний представник роду Homo Sapiens;
2. особлива розумна істота, що має принципові відмінності від усіх інших живих істот; сукупне поняття;
3. неповторність фізичних, інтелектуальних, соціальних рис окремої людини;
4. стійка сукупність соціально значущих рис, властивих людині як соціальній істоті. Серед них, перш за все, соціальні ролі, що засвоюються індивідом в процесі соціалізації, а також ціннісні орієнтації, на основі яких вибудовується життєва лінія поведінки;

40. Стиль життя – це:

1. спосіб життєдіяльності окремого індивіда;
2. сукупність суттєвих рис, що характеризують спосіб життєдіяльності людей в конкретному суспільстві (норми, цінності, які визначають зразок життя конкретного суспільства) – сукупне поняття;

3. це перш за все культурний спосіб життя, цивілізований, гуманістичний. Турбота про здоров'я, як вищої цінності, сповідування принципу «в здоровому тілі – здоровий дух»;
4. вираження співвіднесеності панівних в суспільстві культурних символів та цінностей зі структурою особистості, основними життєвими орієнтаціями, установками потребами.
41. Індивідуальність – це:
1. неповторність фізичних, інтелектуальних, соціальних рис окремої людини;
 2. особлива розумна істота, що має принципові відмінності від усіх інших живих істот; сукупне поняття;
 3. одиничний представник роду Homo Sapiens;
 4. стійка сукупність соціально значущих рис, властивих людині як соціальній істоті. Серед них, перш за все, соціальні ролі, що засвоюються індивідом в процесі соціалізації, а також ціннісні орієнтації, на основі яких вибудовується життєва лінія поведінки;
42. Перетворення діяльності ЗМІ має йти шляхом розвитку двох функцій (назвіть яких):
1. освітньої та виховної;
 2. пропагандистської та просвітницької;
 3. агітаційної та просвітницької;
 4. агітаційної та пропагандистської;
43. Найбільш вдалий час трансляції спортивних телепередач:
1. з 21-ї до 24-ї год.;
 2. з 18-ї до 21-ї год.;
 3. з 15-ї до 18-ї год.;
 4. з 10-ї до 13-ї год.;
44. Найбільш вдалий для телеглядачів дні трансляції спортивних телепередач:
1. п'ятниця, субота, неділя;
 2. понеділок, вівторок, середа;
 3. понеділок, середа, п'ятниця;
 4. вівторок, четвер, субота;
45. Термін «тренінг» спочатку означав:
1. підготовку майданчиків для змагань;
 2. тренування як педагогічний процес;
 3. процес адаптації організму;
 4. процес розвитку;
46. Здоровий образ життя – це:
1. це перш за все культурний спосіб життя, цивілізований, гуманістичний. Турбота про здоров'я, як вищої цінності, сповідування принципу «в здоровому тілі – здоровий дух»;
 2. спосіб життєдіяльності окремого індивіда;
 3. сукупність суттєвих рис, що характеризують спосіб життєдіяльності людей в конкретному суспільстві (норми, цінності, які визначають зразок життя конкретного суспільства) – сукупне поняття;

4. вираження співвіднесеності панівних в суспільстві культурних символів та цінностей зі структурою особистості, основними життєвими орієнтаціями, установками потребами.
47. В. М. Видрін дав визначення спорту:
1. «спорт – це ігрова діяльність, спрямована на розкриття рухових можливостей людини в умовах суперництва»;
 2. «спорт – це соціальний інститут виховання»;
 3. «спорт – це ігрова діяльність»;
 4. «спорт – це змагання»;
48. Фізична культура як специфічний вид соціальної діяльності за своєю природою:
1. поліфункціональна;
 2. має декілька функцій;
 3. монофункціональна;
 4. моноявище:
49. Любительські робочі спортивні організації формуються:
1. в середині XIX ст.;
 2. наприкінці XIX ст.;
 3. на початок XIX ст.;
 4. в середині XIX ст.;
50. Суспільство – це:
1. соціокультурна система, що представляє собою результат взаємодії двох підсистем – культури та соціальної системи; характеризується тривалістю існування та самодостатністю, тобто воно володіє всіма необхідними ресурсами для свого відтворення та нормального розвитку;
 2. розділ соціології, спрямований на вивчення важливих соціальних процесів та проблем;
 3. наукове, тобто таке, що базується на емпіричних та логіко-методологічних прийомах, вивчення суспільства та його структурних механізмів, що забезпечують його функціонування та розвиток;
 4. соціальний інститут, через який відбувається передача культурного спадку (професійних знань та вмінь, моральний цінностей та ін..) від одного покоління до іншого, здійснюється соціалізація індивіда і його підготовка до оволодіння різними соціальними ролями;
51. Н.І. Пономарьов дав визначення спорту:
1. «спорт – це соціальний інститут виховання, що має характер ігрової діяльності»;
 2. «спорт – це ігрова діяльність, спрямована на розкриття рухових можливостей людини в умовах суперництва»;
 3. «спорт – це ігрова діяльність»;
 4. «спорт – це в першу чергу змагання»;
52. Ціннісні орієнтації – це:
1. вираження співвіднесеності панівних в суспільстві культурних символів та цінностей зі структурою особистості, основними життєвими орієнтаціями, установками потребами.

2. сукупність суттєвих рис, що характеризують спосіб життєдіяльності людей в конкретному суспільстві (норми, цінності, які визначають зразок життя конкретного суспільства) – сукупне поняття;
 3. це перш за все культурний спосіб життя, цивілізований, гуманістичний. Турбота про здоров'я, як вищої цінності, сповідування принципу «в здоровому тілі – здоровий дух»;
 4. спосіб життєдіяльності окремого індивіда;
53. Освіта – це:
1. соціальний інститут, через який відбувається передача культурного спадку (професійних знань та вмінь, моральних цінностей та ін..) від одного покоління до іншого, здійснюється соціалізація індивіда і його підготовка до оволодіння різними соціальними ролями;
 2. розділ соціології, спрямований на вивчення важливих соціальних процесів та проблем;
 3. наукове, тобто таке, що базується на емпіричних та логіко-методологічних прийомах, вивчення суспільства та його структурних механізмів, що забезпечують його функціонування та розвиток;
 4. соціокультурна система, що представляє собою результат взаємодії двох підсистем – культури та соціальної системи; характеризується тривалістю існування та самодостатністю, тобто воно володіє всіма необхідними ресурсами для свого відтворення та нормального розвитку;
54. Л.П. Матвеев пропонував використовувати поняття «спорт» в широкому сенсі слова як:
1. комплекс взаємопов'язаних зі спортом явищ: власне змагальну діяльність, спеціальну підготовку до неї, а також людські взаємовідносини та норми, що формуються в межах цієї діяльності;
 2. «спорт – це ігрова діяльність, спрямована на розкриття рухових можливостей людини в умовах суперництва»;
 3. «спорт – це діяльність, пронизана духом змагання»;
 4. «спорт – це соціальний інститут виховання, що має характер ігрової діяльності»;
55. В міру зростання спортивної майстерності у дівчаток розвиваються:
1. лідерство, воля до перемоги, агресивність;
 2. жіночність, ніжність;
 3. бажання «бути як всі»;
 4. миролюбство, спокій;
56. Фемінізація жіночого спорту переважно пов'язується з:
1. фемінізацією усіх видів громадської діяльності;
 2. прагненням жінок бути краще;
 3. прагненням жінок оволодіти новими видами спортивної діяльності;
 4. бажанням жінок підкорювати нові спортивні вершини;
57. Соціологічні теорії спираються на:
1. конкретні соціологічні дослідження;
 2. загальні теорії;
 3. вербальні дії людей;

4. соціальні факти;
58. Олімпійські ігри 2012 пройшли:
 1. в Лондоні;
 2. в Сіднеї;
 3. в Сочі;
 4. в Афінах;
59. При вивченні документів використовують два основні види аналізу:
 1. якісний та кількісний;
 2. описовий та аналітичний;
 3. цілеспрямований та нецілеспрямований;
 4. спеціальний та загальний;
60. Анкета складається з:
 1. трьох частин: ввідної, основної та демографічної;
 2. двох частин: ввідної та демографічної;
 3. анкета єдине ціле, не подільне на частини;
 4. чотирьох частин ввідної, демографічної, основної та заключної;
61. За формою всі питання анкети можна поділити:
 1. на три групи: відкриті, закриті, напівзакриті;
 2. на дві групи: відкриті, закриті;
 3. на чотири групи: відкриті, закриті, напівзакриті, альтернативні;
 4. всі питання анкети однакові за формою;
62. Закриті питання анкети:
 1. найбільш розповсюджена форма опитування;
 2. в анкеті їх має бути небагато;
 3. не достовірні, необхідно переважно використовувати іншу форму;
 4. важко обробляються;
63. Соціологічне дослідження включає в себе декілька взаємопов'язаних етапів, а саме:
 1. чотири етапи: підготовку дослідження, збір первинної інформації, підготовку інформації до обробки, аналіз інформації та формулювання висновків;
 2. три етапи: збір первинної інформації, підготовку інформації до обробки, аналіз інформації та формулювання висновків;
 3. два етапи: збір первинної інформації та аналіз отриманої інформації;
 4. п'ять етапів: підготовку дослідження, збір первинної інформації, підготовку інформації до обробки, аналіз інформації та формулювання висновків, реалізація результатів та практики;
64. Генеральна сукупність включає в себе:
 1. всю множину соціальних об'єктів, що підлягають вивченню;
 2. частину соціальних об'єктів, що підлягають вивченню;
 3. половину (50%) об'єктів, що підлягають вивченню;
 4. соціальні об'єкти, які не підлягають дослідженню;
65. Ймовірнісні моделі вибірки використовуються:
 1. при невеликих генеральних сукупностях;
 2. при великих генеральних сукупностях;

3. коли проводяться макродослідження;
 4. не використовуються ніколи;
66. Програма соціологічного дослідження необхідна:
1. при проведенні будь-якого соціологічного дослідження;
 2. при проведенні макродослідження;
 3. при проведенні мікродослідження;
 4. при проведенні пілотажного дослідження;
67. Соціологічні інструментарії складаються з:
1. опитувальника, анкети, гайду, плану інтерв'ю, плану спостереження;
 2. з програми конкретного соціологічного дослідження;
 3. з методологічного розділу конкретного соціологічного дослідження;
 4. з організаційного розділу конкретного соціологічного дослідження;
68. Перевірка анкети складається:
1. з перевірки формулювання питань, перевірки її композиції, перевірки графічного оформлення;
 2. з перевірки формулювання питань;
 3. з перевірки її композиції;
 4. з перевірки графічного оформлення;
69. Вибіркова сукупність включає в себе:
1. частину соціальних об'єктів, що підлягають вивченню;
 2. всю множину соціальних об'єктів, що підлягають вивченню;
 3. половину (50%) об'єктів, що підлягають вивченню;
 4. соціальні об'єкти, які не підлягають дослідженню;
70. Суцільне анкетування охоплює:
1. генеральну сукупність;
 2. вибірку сукупність;
 3. 50% генеральної сукупності;
 4. частину вибіркової сукупності;
71. Вибіркове анкетування охоплює:
1. спеціальним чином відібрану частину генеральної сукупності;
 2. генеральну сукупність;
 3. 50% генеральної сукупності;
 4. частину вибіркової сукупності;
72. Інформація, яку використовують соціологи можна поділити на:
1. первинну та вторинну
 2. головну та другорядну;
 3. корисну та непотрібну;
 4. основну та додаткову;
73. В основі класифікації спортивної кар'єри лежать:
1. вікові категорії, періодизація спортивного тренування, різновиди спорту;
 2. періодизація навчання у школі;
 3. періодизація навчання у ВНЗ;
 4. періодизація досягнення максимальних результатів;
74. Криза початку спортивної спеціалізації пов'язана:
1. з адаптацією до вимогам спорту, тренера, спортивної групи;

2. з великими фізичними навантаженнями;
 3. з великим емоційним навантаженням;
 4. з великим психологічним навантаженням;
75. Тренеру слід знати причини, що викликають кризу спортивної кар'єри, тому, що:
1. необхідно спрогнозувати небажані, кризисні ситуації, заздалегідь до них підготуватися;
 2. необхідно покращити спортивні результати спортсмена;
 3. необхідно підвищити свою кваліфікацію;
 4. необхідно покращити умови тренування;
76. Існує декілька рівнів розвитку спорту, які засвоює спортсмен, а саме:
1. три рівні: масовий спорт, спортивно-виховна діяльність, професійний спорт;
 2. два рівні: масовий спорт, професійний спорт;
 3. два рівні: спортивно-виховна діяльність, професійний спорт;
 4. чотири рівні: масовий спорт, спортивно-виховна діяльність, любительський спорт, професійний спорт;
77. Який з цих різновидів спорту не є олімпійським:
1. гольф;
 2. санний спорт;
 3. фехтування;
 4. дзюдо;
78. В якій країні була проведена найбільша кількість олімпійських ігор?
1. США;
 2. Франція;
 3. Англія;
 4. Німеччина;
79. Яке місто є лідером за кількістю проведених олімпійських ігор?
1. Лондон;
 2. Париж;
 3. Лос-Анджелес;
 4. Москва;
80. До якого рівня соціологічного знання належить соціологія фізичної культури та спорту:
1. Теорії середнього рівня;
 2. Загальна соціологічна теорія;
 3. Емпірична соціологія;
 4. Метасоціологія;
81. Яка з цих праць відомих соціологів присвячена аналізу дозвілля та вільного часу різних соціальних класів та груп?
1. «Теорія дозвіллевого класу» Т. Веблена;
 2. «Протестантська етика та дух капіталізму» М. Вебера;
 3. «Народні звичаї» В. Самнера;
 4. «Соціальна та культурна динаміка» П. Сорокіна;

82. Хто автор першої спеціалізованої праці, яка присвячена соціальній сутності спорту «Соціологія спорту», яка була опублікована в 1921 році?
1. Г.Ріссе;
 2. Й. Гейзінга;
 3. Х. Ортега-і Гассет;
 4. М. Вебер;
83. Виникнення соціології спорту пов'язане з ім'ям;
1. німецького соціолога Г.Ріссе;
 2. французького соціолога Ж. Мейно;
 3. американського соціолога Д. Болла;
 4. польського соціолога А. Келюса;
84. В якому році був створений міжнародний комітет соціології спорту (МКСС)?
1. 1965;
 2. 1960;
 3. 1921;
 4. 1956;
85. В який період починається процес становлення соціології спорту?
1. середина 1960 –х років;
 2. 1920-ті роки;
 3. початок 1970 –х років;
 4. 1940-1950 – ті роки;
86. Представники так званої «Лестерської школи», відомої своїми дослідженнями глобалізації спорту та ролі ЗМІ в цьому процесі.
1. Н. Еліас, Е. Даннінг;
 2. Т. Адорно, Г. Маркузе;
 3. Г. Стоун, І. Гофман;
 4. М. Вебер, Т. Веблен;
87. Головний міжнародний журнал з соціології спорту:
1. International Review of Sport Sociology;
 2. Review of Sport and Leisure;
 3. American Journal of Sociology;
 4. International Journal of Comparative Sociology;
88. Однією з функцій спорту, які виділяють соціологи є підтримання соціальної мобільності. В чому полягає сутність цієї функції:
1. можливість підвищення соціального статусу через спорт;
 2. участь спорту в ідеологічних процесах;
 3. підтримка психологічної рівноваги;
 4. засвоєння вірувань та соціальних норм;
89. Кого вважають засновником підходу символічного інтеракціонізму в соціології спорту, в межах якого спорт розглядається як видовище, акцентується увага на «презентації» спортивної гри під впливом спортивної індустрії:
1. Г. Стоун;
 2. Дж. Сагден;

3. М.Фуко;
4. Н. Еліас;
90. Послідовники франкфуртської школи, що критикували масові культурні практики (в тому числі і спортивні заходи), як одну з форм відчуження:
 1. Т. Адорно, Г. Маркузе;
 2. Н. Еліас, Е. Даннінг;
 3. Г. Стоун, І. Гофман;
 4. М. Вебер, Т. Веблен;
91. Міжнародні спортивні заходи для осіб з розумовими відхиленнями, олімпійський рух:
 1. Спеціальний олімпійський рух;
 2. Дефлімпійські ігри;
 3. Параолімпійські ігри;
92. Міжнародні спортивні заходи для людей з обмеженими фізичними можливостями:
 1. Параолімпійські ігри;
 2. Спеціальний олімпійський рух;
 3. Дефлімпійські ігри;
93. Санкціоновані міжнародним олімпійським комітетом спортивні змагання найвищого рівня для глухих людей:
 1. Дефлімпійські ігри;
 2. Спеціальний олімпійський рух;
 3. Параолімпійські ігри;
94. Хто відродив Олімпійські ігри сучасності?
 1. П'єр де Кубертен;
 2. Деметріус Вікелас;
 3. Олексій Бутовський;
 4. Годфруа де Блоне;
95. В якому році були відновлені Олімпійські ігри сучасності?
 1. 1894;
 2. 1783;
 3. 1693;
 4. 1930;
96. Яке місце зайняла Україна в загальному медальному заліку літніх олімпійських ігор 2012 року?
 1. 14;
 2. 2;
 3. 20;
 4. 6;
97. Який орган відповідальний за участь України в Олімпійських іграх?
 1. Національний олімпійський комітет України;
 2. Національний комітет спорту інвалідів України;
 3. Національний комітет фінансових послуг;
 4. Національний комітет Євро 2012;
98. Який соціолог вважається засновником соціології?

1. О. Конт;
 2. И. Кант;
 3. Г. Спенсер;
 4. М. Вебер;
99. На які дві групи умовно поділяють методи соціології?
1. кількісні та якісні методи;
 2. зовнішні та внутрішні методи;
 3. глибинні та поверхневі методи;
 4. первинні та вторинні методи;
100. Коли виникає соціологія як наука?
1. середина XIX ст.;
 2. початок XX ст.;
 3. кінець XX ст.;
 4. XVIII ст.;

ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна

1. Визитей Н. Н. Курс лекцій по социологии спорта: учеб. пособие / Н. Н. Визитей. – М: Физическая культура, 2006. – 328 с.
2. Егоров А. Г. Фэйр Плэй в современном спорте: учеб. пособие / А. Г. Егоров, М. А. Захаров. – Смоленск, 2006.
3. Еншин М. М. Социология физической культуры и спорта: учеб. пособие / М. М. Еншин. – Мн., 1995.
4. Жолдак В. И. Социология менеджмента физической культуры и спорта / В. И. Жолдак, С. Г. Сейранов. – М: Советский спорт, 2003.
5. Кривцун – Левшина Л. Н. Мотивы физкультурной активности личности оздоровительно–рекреативной направленности и методика их формирования / Л. Н. Кривцун – Левшина // Оздоровительно–рекреативная физическая культура взрослого населения. – Часть I: учеб. пособие. – Минск, 1994. – С. 27 – 53.
6. Левшина Л. Н. Социальная ориентация студентов на физкультурную деятельность: Автореф. дисс. канд. соц. наук / Л. Н. Левшина. – Мн., 1991.
7. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта: учеб. пособие / Л. И. Лубышева. – М: Изд. центр «Академия», 2004. – 240 с.
8. Лубышева Л. И. 10 лекций по социологии физической культуры и спорта (курс лекций) / Л. И. Лубышева. – М., 2000.
9. Люкевич Ю. П. Методологические и социально-философские проблемы спорта: Монография / Ю. П. Люкевич. – Брест: БрГУ, 2000.
10. Мильштейн О. А. Социология физической культуры и спорта в СССР / О.А. Мильштейн. – М: Физкультура и спорт, 1974.
11. Морозов В. И. Социология физической культуры и спорта: Методические рекомендации / В. И. Морозов. – Мн., 1989.

12. Новикова С. С. Введение в прикладную социологию. Анкетирование: учебное пособие / С. С. Новикова. – М: СпортАкадемПресс, 2000.
13. Пирог А. В. Организация и методика проведения социологических исследований в спорте: учебное пособие / А. В. Пирог. – Смоленск, 1991.
14. Пономарев Н. И. Социальные функции физической культуры и спорта / Н. И. Пономарев. – М: Физкультура и спорт, 1974.
15. Соколов В. А. Источники физкультурно-спортивной активности молодежи / В. А. Соколов. – Мн.: Полымя, 1987.
16. Социологический словарь. – Мн.: Университетское, 1991. – С. 450 – 451.
17. Столяров В. И. Социология физической культуры и спорта: учебник / В. И. Столяров. – М.: Флинта. Наука, 2004.
18. Супиков В. Н. Социальные проблемы спорта: курс лекций / В. Н. Супиков. – Смоленск – Пенза, 2006.
19. Термінологія спорту: толковий словар спортивних термінів (около 9500 терминов) / Ф. П. Суслов, Д. А. Тышлер. – М.: СпортАкадем – Пресс, 2001.
20. Хрестоматія по соціології фізическої культури і спорту / В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова. – М: Физическая культура, 2005. – Ч. 1.
21. Хрестоматія по соціології фізическої культури і спорту / В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова. – М: Физическая культура, 2005. – Ч. 2.
22. Ядов В.А. Социологическое исследование: методология, программа, методы. – Самара: Изд-во Самарского университета, 1995.

Додаткова

1. Айзенберг Кристиана Спортсмен / К. Айзенберг// Логос. – 2006. – №3 (54). – С. 3 – 22.
2. Алкемайер Томас Социология спорта. Телесные практики субъективации и самоинсценировки / Томас Алкемайер / Логос. – 2006. – № 3 (54). – С. 141 – 146.
3. Апциаури Л. Ш. Спорт как социальное явление и фактор социализации личности /Л. Ш. Апциаури // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №1. – С. 12–14.
4. Бальсевич В. К. Олимпийский спорт и физическое воспитание: взаимодействие и диссоциации / Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 1996. – № 10.
5. Бальсевич В. К. Физическая культура: молодежь и современность / В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева //Теория и практика физической культуры. – 1995. – № 4.
6. Бальсевич В. К. Спортивно ориентированное физическое воспитание: образовательный и социальный аспекты / В. К. Бальсевич, Л. И. Лубышева // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 19–22.

7. Батюк А. М. Соціологія спорту як окремих напрям соціологічного знання / А. М. Батюк // Соціальні технології, 2011. – № 50. – С. 341–347.
8. Батюк А.М. Структурування спорту та фізичної культури в контексті соціологічного аналізу / А. М. Батюк // Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах «Грані». – 2012. – №2 (82). – С. 106–110.
9. Бурдьє Пьер Программа для социологии спорта / П. Бурдьє // Бурдьє П. Начала. Choses dites: Пер. с фр./Pierre Bourdieu. Choses dites. Paris, Minuit, 1987. Перевод Шматко Н.А. — М.: Socio-Logos, 1994. — 288 с.
10. Горохов В. Г. Философия науки и техники: Учебное пособие / В. Г. Горохов, М. А. Розов, В. С. Степин. – М: Контакт – Альфа, 1995.
11. Гражданский кодекс Российской Федерации. Части первая и вторая. – М.: ИНФРА * М - НОРМА, 1997.
12. Гумберт Ханс Ульрих Форма насилия. Похвальное слово красоте спорта / Х. У. Гумберт // Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 82 – 87
13. Гуськов С. И. Любители или профессионалы? / С. И. Гуськов. – М: Знание. Серия «Физическая культура и спорт», 1988.
14. Дроздовски З. Рассуждения о дальнейшем исследовании вопроса полового диморфизма в спорте / З. Дроздовски // Теория и практика физ. культуры. – 2000. – №6. – С. 56-58
15. Дроздовски З. Спортивная активность женщин Польши / З. Дроздовски // Теория и практика физ. культуры. – 1999. – №6. – С.8– 9.
16. Соха С. Женщина и спорт: мозговой штурм ученых / С. Соха, Т. Соха // Теория и практика физ. культуры. – 1999. – № 6. – С. 2– 3.
17. Истягина–Елисеева Е. А. Женская эмансипация как фактор развития международного физкультурно-спортивного движения 1860 - 1920 гг. (исторический аспект) / Е. А. Истягина–Елисеева // Теория и практика физ. культуры. – 2000. – №6. – С. 9–12.
18. Кодекс законов о труде Российской Федерации. - М: Научный центр профсоюзов, 1999.
19. Комаров М. С. Введение в социологию / М. С. Комаров. – М: Наука, 1994.
20. Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон. – М., 1967.
21. Кузин В. В. Современное состояние и перспективы развития физической культуры и спорта в России / В. В. Кузин // Теория и практика физической культуры. – 1996. – № 9.
22. Ласкене, С. Возможности анализа спорта как социального феномена / С. Ласкене, В. Чингене // СОЦИС. – 2007. – № 11. – С. 117–125.
23. Ленк Ханс Этика спорта как культура честной игры / Ханс Ленк // Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 88–94.
24. Лубышева Л. И. Женщина и спорт: социальный аспект / Л. И. Лубышева // Теория и практика физ. культуры. – 2000. – №6. – С. 13–15
25. Лубышева Л. И. Современный ценностный потенциал физической культуры и спорта и пути его освоения обществом и личностью / Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 6.

26. Лукашук В. І. Основні етапи розвитку соціології спорту / В. І. Лукашук // SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. – 2011. – №1(2)
27. Лэш К. Вырождение спорта / К. Лэш // Логос. – 2006. – №3 (54)
28. Матвеев Л. П. Общая теория спорта / Л. П. Матвеев. – М: 4-й филиал Воениздата, 1997.
29. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры: учебник для ин-тов физ. культуры / Л. П. Матвеев. – М., 1991.
30. Мельникова Н. Ю. Эволюция женской олимпийской программы / Н. Ю. Мельникова // Теория и практика физ. культуры. – 1999. – №6. – С.33-36.
31. Мильштейн О. А. Олимпийская сага: олимпиаоники, жрецы, пилигримы (историко-социологические очерки): в 2 т. / О. А. Мильштейн. – Т.1. – М: Terra-Спорт, Олимпия Пресс, 2001.
32. Олимпийская хартия / Пер. с англ. – М: Советский спорт, 1996.
33. Олимпийское движение и социальные процессы // Материалы VI Всероссийской научно-практич. конференции. – Омск. – 1995. – 133 с.
34. Паначев В. Д. Спорт и личность: проблемы социального управления: [о необходимости изменений форм физического воспитания и образования в вузе] / В. Д. Паначев // СОЦИС. – 2005. – № 11. – С. 82-86.
35. Паначев, В. Д. Спорт и личность: опыт социологического анализа [влияние спорта на социализацию личности] / В. Д. Паначев // СОЦИС. - 2007. – №11. – С. 125 – 128.
36. Панков В.А. Физическая культура и спорт в здоровом образе жизни женщин / В. Д. Панков. – 2000. – №6. – С. 20-22
37. Переверзин И. И. О структуре современного спорта высших достижений и социально-правовом статусе спортсменов-профессионалов / Переверзин И. И., Суслов Ф. П. // Теория и практика физ. культуры. – 2002. – № 5. – С.57-61
38. Переверзин И. И. Спортивный менеджмент: учеб. пос. / Переверзин И. И. – М: ФОН, 2001.
39. Переверзин И.И. Современный российский спортивный менеджер и модель его подготовки / Переверзин И. И. // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 57-60.
40. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в Олимпийском спорте / В. Н. Платонов. – Киев: Олимпийская литература, 1997.
41. Пономарев Н. И. Социальные функции физической культуры и спорта / Н. И. Пономарев. - М: ФиС, 1974.
42. Починкин В. М. Спорт и идеологическая борьба в современном мире / В. М. Починкин. – М: Физкультура и спорт, 1985.
43. Прозуменщиков М. За партийными кулисами великой спортивной / М. Прозуменщиков // Неприкосновенный запас. – 2004. – №3. – С. 95-102.
44. Родионов А.В.Основные направления развития психологии спорта / А. В. Родионов // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №10. – С. 20-22.

45. Родиченко В. С. Актуальные проблемы вида спорта / В. С. Родиченко // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 39-42.
46. Соболева Т. С. О проблемах женского спорта / Т. С. Соболева // Теория и практика физ. культуры. – 1999. – №6. – С. 56-63.
47. Современная система спортивной подготовки. / [Под ред. Ф. П. Сулова, В. Л. Сыча, Б. Н. Шустина]. – М: СААМ, 1995.
48. Современная философия науки. – М: Наука, 1994
49. Соха С. Половой диморфизм в теории и практике современного спорта / С. Соха // Теория и практика физ. культуры. – 1999. – №6. – С. 4-7.
50. Социально-биологические проблемы физической культуры и спорта. / [Под ред. М. М. Бака, В. С. Бойко, С. С. Гурвич, И. В. Муратова]. – Киев, 1983.
51. Спорт, духовные ценности, культура. Обобщающий анализ проблемы (итоги и перспективы): Сб. / [Под ред. В. В. Кузин, В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков]. – М: гуманитарный Центр «СпАрт» РГПФК, 1997.
52. Стамбулова Н.Б. Кризисы спортивной карьеры // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 10.
53. Степин В.С. Философия науки и техники: Учебное пособие для высших учебных заведений / В. С. Степин, В. Г. Горохов, М. А. Розов. – М: Гардарика, 1999. – 400 с.
54. Столяров В. И. Спорт и современная культура / В. И. Столяров // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 7.
55. Столяров В. И. Философские и социологические проблемы физической культуры и спорта / В. И. Столяров // Вопросы философии. – 1981. – № 2. – С. 168-173.
56. Столяров В. И. От гуманистической теории спорта - к теории гуманизации соперничества / В. И. Столяров // Теория и практика физ. культуры. – 2003. – №5. – С. 13-15.
57. Теория и методика спорта. Учеб. пос. для УОР / [Под ред. Ф.П. Сулова, Ж.К. Холодова, В.П. Филина]. – М: 4-й филиал Воениздата, 1997.
58. Философия и социология спорта в XXI веке ["Круглый стол" журнала "Теория и практика физической культуры" совместно с кафедрой философии и социологии РГАФК (29 марта 2000 г.)] // Теория и практика физической культуры. – 2000. – №6. – С. 46-55.
59. Шахлина Л. Г. Проблемы полового диморфизма в спорте высших достижений / Л. Г. Шахлина // Теория и практика физ. культуры. – 1999. – №6. – С. 51-55.
60. Шукис С. Юношеский спорт - фактор социализации [выявления связи между спортом и процессом социализации молодежи с акцентом на такие переменные, как самоуважение, ценностные ориентации и моральная зрелость] / С. Шукис, К. Кардялис, Р. Янкаускаене // СОЦИС. – 2005. – № 11. – С. 87-96.
61. Элиас Н. Генезис спорта как социологическая проблема / Норберт Элиас // Логос. – 2006. – №3 (54)

Интернет-ресурсы

1. Національний олімпійський комітет України [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.noc-ukr.org> – Назва з екрана.
2. «Библиотека Ихтика» [полнотекстовая, электронная] [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://ihtik.lib.ru> – Назва з екрана.
3. Журнал "Теория и практика физической культуры" [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lib.sportedu.ru/Press/ТРФК/Archive.htm> – Назва з екрана.
4. Информационное спортивное агентство [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://sportcom.ru> – Назва з екрана.
5. Информационное спортивное агентство «Стадион» [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.stadium.ru> – Назва з екрана.
6. Международная олимпийская академия [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.ioa.org.gr> – Назва з екрана.
7. Международный центр изучения олимпизма [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.uwo.ca/olympic> – Назва з екрана.
8. «Социологические исследования» (журнал) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://socis.isras.ru> – Назва з екрана.
9. «Социология, психология, управление» [электронная библиотека]: [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://soc.lib.ru/su/> – Назва з екрана.
10. Справочно-информационные источники України [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.school.edu.ru> – Назва з екрана.
11. «Теория и практика физической культуры» [архив журнала]: [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/> – Назва з екрана.
12. «Теория и практика физической культуры» [информационный портал]: [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.teoriya.ru/> – Назва з екрана.
13. «Физическая культура: образование, воспитание, тренировка» [архив журнала]: [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://lib.sportedu.ru/press/fkvot/> – Назва з екрана.
14. Фонд «Общественное мнение» України [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://www.fom.ru> – Назва з екрана.
15. «Экономика, социология, менеджмент» України [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступа: <http://ecsocman.edu.ru> – Назва з екрана.